

КАСТРЫЧНИКА 2010 г. СЕРАДА № 195 (26803)

Кошт 650 рублёў

ВЫДАЁЦЦА 3 9 ЖНІўНЯ 1917 г.

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Дапамогі, пенсіі, паслугі

Адрасная сацыяльная дапамога і варыянты сацыяльных паслуг, асабліва вылічэннага стажу і індывідуальнага каэфіцыента, пенсійныя надбавкі і павышэнні — усё гэта стане тэмай «прамой лініі» нашай газеты з удзелам намесніка міністра працы і сацыяльнай абароны Беларусі Валянціны Вікенцьеўны Каралёвай.

Такім чынам, увага! Паводле папярэдняй дамоўленасці, «прамая лінія» будзе праходзіць з 11 да 12 гадзін 13 кастрычніка па рэдакцыйных тэлефонах: (8 017) 292 38 92 і 232 38 21. Нумар для папярэдняга пытання — 287 17 57.

ЦЭНЫ НА ЭЛЕКТРЫЧНУЮ І ЦЕПЛАВУЮ ЭНЕРГІЮ ДЛЯ НАСЕЛЬНІЦТВА ПЛАНУЕЦЦА ДАВЕСЦІ ДА 100% У 2014 ГОДЗЕ

Праект праграмы развіцця беларускай энергетычнай сістэмы на 2011-2015 гады прадставіў міністр энергетыкі Аляксандр АЗЯРЦ на пасяджэнні Прэзідыума Савета Міністраў. Рэалізацыя праекта, прадугледжаных у праграме, дазволіць змясціць да 2015 года да 2 мільярда кубаметраў прыроднага газу штогод, што даць зніжэнне валютнай нагаруці ў цэлым па краіне на 500 мільянаў долараў, а таксама да 2016 года дазволіць знізіць знос асноўных фондаў да 42-43 %, атрымаць эканомію паліва больш за 2,1 мільяна тон умоўнага паліва і нават нарасіць экспарт да 5 мільярдаў кілават-гадзін.

Як адзначыў міністр энергетыкі, для фінансавання гэтай праграмы спатрэбіцца каля 7,5 мільярда долараў:

— Фінансаванне праектаў праграмы збалансаванае. Мы бачым, што фактычна на фінансаванне неабходна каля 7,5 мільярда долараў: на развіццё энергасістэмы — 5,92 мільярда долараў, а розніца пойдзе на пагашэнне прыраўняў крэдытных рэсурсаў у межах ад 1,5 да 1,8 мільярда долараў, — сказаў Аляксандр Азярца і адзначыў, што ў якасці крыніцы фінансавання разглядаюцца ўласныя сродкі арганізацый, крэдытныя рэсурсы, прамыя інвестыцыі і бюджэтыныя сродкі. Што тычыцца апошніх, то бюджэтыныя асцягаваныя складуць больш за 1 мільярд.

Такім чынам, праграма развіцця беларускай энергетычнай сістэмы на 2011—2015 гады прадугледжана ўвесці 3150 МВт эфектыўных электрычных магутнасцяў, а таксама вывесці з эксплуатацыі 2351 МВт маральна і фізічна састарэлага абсталявання з ККД меней за 35—39%. Як адзначыў Аляксандр Азярца, гэта дазволіць знізіць выдаткі паліва на вытворчасць электраэнергіі ў 2015 годзе на 10 % у цэлым па энергасістэме.

Таксама праграма прадугледжана развіццё электрычных сетак, рэканструкцыя цеплавых сетак (140-160 км магістральных цеплавых сетак штогод), будаўніцтва вугальнай Зэльвенскай электрастанцыі і яшчэ трох міні-ЦЭЦ, васьмі цеплакрыніц, усталяванне катла на мясцовых відах паліва на Мазырскай ЦЭЦ, будаўніцтва Гродзенскай, Палацкай, Нёманскай і Віцебскай ГЭС, а таксама ўвод у эксплуатацыю ветразлектрастанцыі.

Расказаў міністр энергетыкі і пра тарифную палітыку, якая прадугледжана ў праграме: у прыватнасці, тут гаворка ідзе пра пазаталную ліквідацыю перакрываванага субсідавання юрыдычных асоб і насельніцтва. Так, тут прадугледжваюцца наступныя этапы: ліквідацыя перакрываванага субсідавання для насельніцтва з улікам рэальных даходаў, выдзяленне адрасных датацый асобным катэгорыям грамадзян з бюджэту ў межах сацыяльных нормаў электраспажывання, адмена з 2012 года льготнага цэнаў на прыродны газ і тарифаў на цеплавую і электрычную энергію для асобных юрыдычных асоб і прадпрыемстваў, давадзненне цэнаў на газ (да 2013 года) і тарифаў на электрычную і цеплавую энергію (да 2014 года) да ўзроўню 100 % аплаты для насельніцтва.

Павел БЕРАСНЕЎ.

Аляксандр ГОЛЯК з пляменнікам Мацвеем.

ЗАМУРАВАНЫ МАТАЦЫКЛ

МОЖНА ДАСТАЦЬ ЗАГАРОДЖЫ, ЗАВЕСЦІ І ПАЕХАЦЬ...

У агароджы сваёй аградыбы Аляксандр Голяк замураваў прадметы і рэчы, якія тым ці іншым чынам спадарожнічалі ў ягоным жыцці. Пра кожную з іх гаспадар можа распавесці цэлую гісторыю. Напрыклад, пра гэты матацыкл ІЖ-56 Аляксандр сказаў, што ў 1959 годзе на ім вярнуўся са службы ў арміі (з Масквы) ягоны цесць. Матацыкл быў спраўны да апошняга дня.

Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

Нарэшце, некалькі слоў пра гаспадара Аляксандра Голяка. Яму 52 гады. Па спецыяльнасці тэхнолаг, працаваў майстрам на невялікім калбасным цэху ў вёсцы Нарач. Пазней узначальваў пажарную частку па ахове курортнага пасёлка Нарач. З 1992 года сур'ёзна захапіўся аграбудаўніцтвам і рознымі выдумкамі, кшталту замураванага матацыкла. Цяпер пашырае свае аграбудаўнічыя плошчы, прымае турыстаў, будзе чыста экалагічны дом з пустых шкляных бутэлек і плануе стварыць яшчэ спартыўны аздараўленчы комплекс для аднаўскаўсюца.

Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

Вёска Нарач, Мядзельскі раён.

ШТО ТАКОЕ ВОСЕНЬ? ГЭТА МОДА! І НОВЫЯ КАНТРАКТЫ

УЧОРА ў сталіцы ў двух павільёнах Нацыянальнага выставачнага цэнтру «БелЭкспа» (праспект Пераможаў, 14 і вуліца Я. Купалы, 27) распачалася буйнейшая галіновая выстава Беларусі «БелЭксплеграм». Пра не маштаб гаворыць хоць бы той факт, што летась у ёй бралі ўдзел 230 фірмаў з васьмі краін, той воснёскі форум наведалі каля 10 тысяч аптových пакупнікоў і спецыялістаў. У сёлётай 27-й міжнароднай выставе-кірмашы, якая будзе доўжыцца па 8 кастрычніка, павіны прыняць удзел не менш за колькасць кампаній з Беларусі, Расіі, Бельгіі, Літвы, Латвіі, Украіны, Эстоніі, Турцыі і Паўднёвай Карэі. Таматыка форум: адзенне, тканіны і нятаканія матэрыялы, трыкажы (бялізнавы, верхні, панчошны-шкарпэтачныя вырабы), ніжняя бялізна, гарэстыныя вырабы, футра, скура і вырабы з іх, аксесуары, галаўныя ўборы,

хусткі, шалікі, абутак і іншыя тавары. Словам, усё тое, што ўжо прапанавалі спажывацям вытворцы і гандляць або зробіць гэта ў бліжэйшы час — калі пачнецца новы сезон. Вывуцаў навінкі журналісты «Звязды» выправіліся ў павільён на праспекце Пераможаў, дзе сваю прадукцыю выставілі каля 60 прадпрыемстваў канцэрна «Беллеграм» і некаторыя прыватныя айчыныя фірмы (у іншым павільёне панавалі замежныя гошці і прыватныя кампаніі).

...Рэспубліканскае ўнітарнае вытворчае прадпрыемства «Гроднатэкстыль» займаецца вытворчасцю коўдраў і паўшарсцяных пледаў (палутарных, двухспальных, дзіцячых). Шэрсць — авечая, мерыносавага (высакаякасная), вярблюджыя з Сярэдняй Азіі. Утрыманне яе ў вырабах — ад 63 да 77 працэнтаў.

— Зараз да 20 відаў прадукцыі, якія выпускаюцца, распрацавалі навінкі — гандлёвую марку «Прэміум» са 100-працэнтным утрыманнем шэрсці, — гаворыць вядучы спецыяліст службы маркетынгу прадпрыемства Ірына КУДРЫК. — Расія пачала замаўляць такую прадукцыю, але ж, зразумела, найперш чалам будзе задаволены ўнутрыны рынак. Шэрсць не так добра прафарбоўваецца, але ж гэта ўсё ж такі шэрсць — відавочна, пакупнікі некалькі задаволеныя вырабамі з іншымі саставамі. Навінка хутка наступіць у продаж.

Дарэчы, набыць прадукцыю прадпрыемства з Гродна ахвотныя змогуць прама на выставе. Пацікавіўся цэнамі: палутарная коўдра, абшытая стужкай, каштуе ў розніцу 128 тысяч рублёў. Для параўнання, аналагічны ўкраінскі выраб будзе каштаваць пакупніку звыш 200 тысяч.

«Коўдры і пледы з Гродна — зараз ярмарк той тавар», кажа Ірына КУДРЫК.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПДЗЕЙ

У ФРАНЦЫІ АРЫШТАВАЛІ ПАДАЗРОНЫХ У ТЭРАРЫЗМЕ

У Францыі па падозранні ў тэрарыстычнай дзейнасці арыштаваны 12 чалавек.

У выніку контрзварыстэчнай аперацыі, праведзенай у Марсэлі і Авіньёне, былі арыштаваныя дзесяць чалавек. Падчас вобыску ў іх былі знойдзеныя зброя і боепрыпасы. Яшчэ тры чалавекі арыштавалі ў Марсэлі і Бардо. У канцы верасня еўрапейскія спецслужбы паведамілі пра прадухіленне ў Францыі, Германіі і Вялікабрытаніі серыі буйных тэрактаў. Тэрарысты, па звестках ЗША, злучаныя з «Аль-Каедай», планавалі акцыі з захопам закладнікаў у Парыжы, Франкфурце і Лондане.

«ГОЛЫ КАЎБОЙ» ХОЧА СТАЦЬ ПРЭЗІДЭНТАМ ЗША

Вулчыны музыкі Роберт Берк, вядомы як «Голы каўбой», вырашыў выставіць сваю кандыдатуру на пост прэзідэнта ЗША на выбарах 2012 года.

Прос-канферэнцыя, на якой Роберт афіцыйна абвясціў пра ўдзел у прэзідэнцкай гонцы, павіна адбыцца сёння на Таймс-сквер, у тым самым месцы, дзе «Голы каўбой» рэгулярна выконвае пад гітару песні ў стылі кантры. Берк спявае на Таймс-сквер на працягу 12 гадоў. «Голым каўбоём» не зацікавілі музычныя лэйблы, хоць ён з'яўляецца своеасаблівай нью-ёрксай выбітнасцю.

В УКРАЌНЕ ПАДАРАЖЭ ГАРЭЛКА

Мінімальныя рознічныя цэны на гарэлку в Украіне да канца года вырастуць на 40%, а на віно — на трыць.

Адпаведная пастанова падрыхтаваная міністэрствам эканомікі краіны і знаходзіцца на разглядзе

З ФЕРМЫ ЗБЕГЛІ 17 ТЫСЯЧ НОРАК

З пушной фермы, размешчанай на поўдні Швецыі, збеглі каля 17 тысяч норака. Звары апануліся на волі пасля таго, як хтосьці адкрыў замка на клетцы, дзе яны ўтрымліваліся.

Як адзначылі ў праваахоўных органах, норкі, якія раслі на ферме, маюць мала шанцаў на выжыванне ў дзікай прыродзе. Па ацэнках уладальніка пушной фермы, агульны кошт збеглых норака складае прыкладна восем мільянаў шведскіх крон (крыху больш за мільён долараў). Супраць вытворчасці вырабаў з норкі рэгулярна выступаюць абаронцы жывёл, якія ладзяць акцыі пратэсту побач з пушнымі фермамі. Часта менавіта абаронцы жывёл лямцяць замкі на клетках з пушнымі звяркамі і выпускаюць іх на волю.

У РАСІІ ВЯРНУЛІ ТАЛОНЫ

З-за рэзкага падаржання сацыяльна значных прадуктаў у РФ малазбяспечаным жыхарам Наварасійска будучь выдаваць талоны на хлеб і малако.

Пад катэгорыю малазбяспечаных трапляюць маламаёмасныя шматдзятныя сем'і і адзінокія пенсіянеры, якія ўсё час правяжаюць на тэрыторыі Наварасійска і маюць прыбыткі ніжэй ці на ўзроўні пражытнага мінімуму, усталяванага ў Краснадарскім краі. На аднаго чалавека штомесца будучь выдаваць шэсць талонаў на атрыманне хлеба і шэсць — на атрыманне малака.

АПОШНІ ТЭРМІН — НЕ АПОШНІ

ГІСТОРЫЯ з будаўніцтвам дома для вялікай сям'і Драбышэўскіх з Гомеля мае самую нагадае колішні серыял «Санта-Барбара». Месца дзеньня не мяняецца, дэкарацыі — амаль што таксама, затое герою становіцца усё больш. І усё больш мудралёста праостаюць іх лёсы, перабываюцца калізі ўзаемаасноснаў. Ужо ўсе даўно сталіся глядзець, але ж сцэнарысты ніяк не могуць развітацца з героямі, і сюжэт зноў ідзе па крузе. Усё і тут, як у блонскай «мільянай оперы». Толькі глядач, ці то чытач можа нарэшце забытацца, ці каму здарэцца, хто каму помсціць, хто каго «любіць»... Тут неўзабаве пачынаеш адчуваць сябе сваяком — праўда, ніяк не вызначыш каму: заказчыкам-праектантам-падрадчыкам-тэхнаглядчыкам-уладам... Гэта вам не намальваны дамок з пазлаў скласці, гэта — дом «на халавы» пабудоваць.

Нагадаю, «Дом «на халавы» — гэта быў самы першы артыкул у «Звяздзе» (30.09.2010), прысвечаны будаўніцтву ў адпаведнасці з Указам Прэзідэнта №185 «Аб выдзяленні грамадзянам ільготных крэдытаў на будаўніцтва (рэканструкцыю) або набыццё жылых памяшканняў». Потым было яшчэ два («Усё трэба зразумець?» 28.07.2010 і «Чарговы тэрмін для шматпакатнага дома» 02.09.2010). Зараз — чацвёртая частка. Дакладна ведаю, што не апошня. Бо, хоць рэчы на будаўніцтве заўважаны, але ж тэрмін здух — 1 кастрычніка 2010 года, пастаўлены старэйшым Гомельскага гарвыканкам Віктарам Піліпцом на спецыяльнай нарадзе, — праішоў, і цяпер дом знаходзіцца ў тым выглядзе, што вы бачыце на здымку.

Гаспадыня Марына Драбышэўская з дня на дзень пойдзе ў радзілыны дом (чакае шостае дзіця). Калі будаўніцтва толкі планавалі, дзетак было двое. Номы член сям'і, напэўна, прыйдзе ў той жа старэйшым маленькі дамок пабудовы 1920 года, бо тэрмін заканчэння будаўніцтва новага дома зноў перанесены — на месяц. Клопаты маці, аднак, не толкі пра немаўля:

— Нам гаворыць падрадчык, што не яны павіны рабіць перагародку ў ваннай пакоі і падлогу там заліваць, бо гэтая няма ў каштарысе. Атрымліваецца, што ў нас замест унітаза — пясочніца. Мы што, павіныя як сабакі ці коткі?... Прадстаўнікі ўпраўлення капітальнага будаўніцтва гавораць, што неабходна каб былі ўзведзеныя ўсе сцены. Падрадчык кажа — пастаўце вокны, мы адкажам — дык іх знясуць, бо дзверы павесіліся няма на што пакуль.

Пасля перамоў з заказчыкам і тэхнаглядчыкам кіраўнік прадпрыемства-падрадчыка ППТУП «Контур Плюс» Аляксандр Сідарок згаджаецца, што нельга пакідаць санітарны пакоі без сцен і падлогі і абцякае выкананні і гэтыя работы:

— Мы дадаткова зробім кладку перагародка, таму, тынкоўку ўнутраных сцен і пад-

Дом для Драбышэўскіх — серыя чацвёртая

логу. Убачым, што па грашах засталася і потым будзем рабіць далей.

Аляксандр Валянцінавіч, пад кіраўніцтвам якога ўсё доўгі час вядацца будаўніцтва дома, дае свае каментарыі. Па яго словах, ужо выключаныя праблемы, што чарговы раз (і пастаянна) узніклі на аб'екце. Ён растлумачвае, чаму ўсё ж дом быў недароблены і да 1 кастрычніка:

— Здазім, пакрыўку здазім. Мы збіраліся на будаўніцтве разам з УКБ, там было шмат пытанняў. Па стане на 30.09.2010 было кананая наступныя работы: цагляная кладка — 90%. Што тычыцца дахавага пакрыцця — страпільная сістэма зробленая на 95%. 5% не зроблена з-за праліку, які дапусціў архітэктары. Пакрыццё металачарапіцай выкананае напалову — па той жа прычыне пакуль нельга працягваць далей. Бо калі мы поўнацю пакладзем дах, то не зможам эркерную частку зрабіць — там архітэктары пралічылі. Справа ў тым, што ПУП «Архітэктурная майстэрня» зрабіла адліску па праектным браку. Што тычыцца ўцяплення фасада — яно зроблена поўнацю, толкі будзем падаўноўваць пад эркерам.

Увогуле цікава, аказваецца, мець справу з будаўніцтвам — тут на сумленні не праедзе. Нездарма, акрамя тых, хто будзе, ёсць тых, хто кантралюе будаўніцтва. А акрамя тых, хто праектуе, ёсць тых, хто кантралюе яе, што спраектавана, будзе пабудавана адпаведна з праектам. Праца ёсць будова, а віна заказчыка (Драбышэўскіх) у нашым выпадку), па меркаванні архітэктараў, у тым, што яны, не ведаючы ўсіх акалічнасцяў, на этапе праектавання не заключылі з ПУП «Архітэктурная майстэрня» дагавор і на аўтарскігляд за выкананнем іх жа праекта. Вось такі дом не пабудаваны ў тэрмін, які вызначыў кіраўнік Гомельскага гарвыканкама. А чым, можа, і дом нарэшце дабудуецца. Калі б тэрмін здачы дома толкі адзін раз пераносіўся, можна было б зноў усіх зразумець. Марына Драбышэўская, маці-геранія, упу-

няея, што, як ні зрабі, усё роўна правым не будзе:

— Калі 30 верасня закончыўся тэрмін дзеньня пярэдняга дагавора, была праблема: падпісвае дадатковае пагадненне ці не... Калі мы працягваем, то пагаджаемся з усімі і някім пратэнзіям ад пратэрмінуемы не можам працягнуць. Калі іншак — нам павіны былі б няўстойку вярнуць — пэўны працэнт ад сумы дагавора. Калі б мы не падпісалі дадатковае пагадненне, падрадчык казаў, што прыпынку ўсе работы на доме. І што далей? Мы зноў капрызныя заказчыкі? Нам каза прадстаўнік УКБ: ну пасварыцца між горада на Сідарка, але ж усё роўна яму нічога не будзе. А ў вас дом згіне за зіму. Вось там мы падпісалі працяг дагавора — на месца. Хоць нам прапанавалі яшчэ на два.

Дарэчы, гэта чацвёртае дадатковае пагадненне за ўсё тэрмін узаемадзейнасці з падрадчыкам, які тут вядае будаўніцтва са жніўня 2008 года. Уся сітуацыя, што разгарнулася вакол дома для адзіннай на амаль паўмільёны Гомель шматдзятнай сям'і, якая рашылася будаваць у межах горада, нагадвае класічны анекдот, які заканчваецца словамі: «Ні рубля, ні сякеры, рубель вінен і дзяржава — усё правільна!» Дом не пабудаваны, дзяржаўныя грошы патрачаныя, ва ўсім вінаваты заказчык. І галоўнае — усё правільна! Калі дадаць да гэтага, колкі рублёў скарга разгледжана на усіх узроўнях улады, уключаючы Гомельскія гарвыканкам, аблвыканкам, міжведамасную рабочую групу, што працавала ў Гомельскай вобласці... Вось падробныя размовы аб вырашэнні дэмаграфічных праблем на дзяржаўным узроўні куды лятэць, чым на справе дапамагчы пабудоваць адзін дом для шматдзятнай сям'і за льготнага дзяржаўнага грошы.

СТАР. 2

Курсы замежных валют, устанавленыя НБ РБ з 06.10.2010 г. (для бн разліку)		Курсы замежных валют для безвалютнага разліку Цэнтрабанк РБ	
1 долар ЗША.....	3 005,00	1 швейцарская франка.....	168,89
1 еўра.....	4 121,36	1 польскі злоты.....	1040,71
1 латвійскі літ.....	5 833,25	1 расійскі рубель.....	98,73
1 літоўскі літ.....	1 198,24	1 украінская грыўня.....	377,71

КВАТЭРНЫЯ АДКАЗЫ

Дыскусійная трыбуна

Абзац

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА НАКІРАВАЎ ПРЫВІТАННЕ ЎДЗЕЛЬНІКАМ І ГАСЦЯМ V МІЖНАРОДНАГА ФЕСТИВАЛЮ ЮРЬЯ БАШМЕТА

Кіраўнік дзяржавы адзначыў, што за мінулыя гады фестываль стаў прыкметнай падзеяй у культурным жыцці Беларусі. Дзякуючы яму тысячы паклоннікаў музыкі атрымліваюць магчымасць атрымаць асалоду ад віртуознай ігры выдатных майстроў сучаснасці, адкрыць для сябе новыя імёны і таленты. «Фестываль выконвае важную місію прапаганды дасягненняў савецкага і нацыянальнага выканаўчага мастацтва, падтрымкі маладых артыстаў. Няхай і надалей ён уносіць значны ўклад у далучэнне людзей да духоўнасці і прыхагоднасці, захавоўча і развіваючы лепшыя традыцыі музычнай культуры, умацоўваючы ўзаемаразумненне паміж народамі», — гаворыцца ў віншаванні.

У БЕЛАРУСІ ЗАЦВЕРДЖАНА ДЗЯРЖПРАГРАМА ПРОЦІДЗЕЯННЯ ГАНДЛЮ ЛЮДЗЬМІ І НЕЛЕГАЛЬНАЙ МІГРАЦЫЯЙ НА 2011—2013 ГАДЫ

Прэзідэнт Беларусі зацвердзіў Дзяржаўную праграму процідзеяння гандлю людзьмі, нелегалнай міграцыі і звязаным з імі проціпрайным дзеяннем на 2011—2013 гады. Адпаведны ўказ № 518 Аляксандр Лукашэнка падпісаў 2 кастрычніка.

Праі пабудаваны новай дзяржпраграмы ўлічаны вопыт рэалізацыі і выніковасць аналагічнай праграмы на 2008—2010 гады. Функцыі каардынатара ўскладзены на рэспубліканскую каардынацыйную нараду па барацьбе са злчынаснасцю і карупцыяй, што ўзначальваецца генеральным пракурорам, які штогод да 15 сакавіка павінен інфармаваць кіраўніка дзяржавы аб ходзе выканання праграмы.

Дзяржпраграма вызначаны комплекс актуальных мераў у сферы процідзеяння гандлю людзьмі, нелегалнай міграцыі і звязаным з імі проціпрайным дзеяннем, уключаючы арганізацыйна-прававыя, інфармацыйна-прафілактычныя мерапрыемствы па процідзеянні гэтым сацыяльна небяспечным з'явам, а таксама меры, звязаныя з кадравым, матэрыяльна-тэхнічным забеспячэннем і міжнародным супрацоўніцтвам.

Праграма прадугледжвае актыўны ўдзел у мерапрыемствах не толькі праваахоўных органаў, але і Камітэта дзяржаўнага кантролю, рэспубліканскіх і мясцовых органаў дзяржаўнага кіравання, а таксама існых арганізацый.

Пра-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Праект новага Жыллёвага кодэкса будзе разгледжаны народнымі абраннікамі на восеньскай сесіі

На ўсё кватэрныя пытанні востры з'яўча сабранны разам заканадаўчы адказ — факт! Праект новага Жыллёвага кодэкса будзе разгледжаны дэпутатамі ў першым чытанні. Ці задаволяць яго беларусаў? Не факт! Ужо хоць бы таму, што новаўвядзенні закранаюць кожнага, а прывесці ўсіх да адной роўніцы — задача з вобласці фантастыкі. Таму самае аптымальнае, што можна зрабіць, — наладзіць ка магу шыроўшую дыскусію. І ў парламенце аформіць агульнае аб'ява, яны ўцягваюць у размову забудовшчыкаў і камунальшчыкаў, арганізацыі і таварыства, замежных экспертаў і сваіх выбаршчыкаў.

— Мы хацелі б, каб нормы Жыллёвага кодэкса былі максімальна набліжаны да практыкі, — тлумачыць такія захады Галіна ПАЛАНСКАЯ, старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па жыллёвай палітыцы, будаўніцтве, гандлі і прыватызацыі. У выніку аўтарскаму рэдакцыю «нагрузілі» яшчэ кучай заваў і прапановаў — больш як пяцьсот сентамі, прачыў імятую частку ў агульныя каўчкі ўнеслі самі народныя абраннікі. Яно і не дзізна, што ідзі наслоўваючы, каб снежны камік. Калі нават падчас сустрэчы з журналістамі іх пытанні абарочваліся фактычна заканадаўчымі прапановамі. Напрыклад, адносна стварэння публічнага рэспубліканскага рэестра... дамоўкі ў вёсцы, якіх пуштуе... На думку аднаго з калег, інфармацыю такую знойці цяжка, а попыт каласальны: «Сам найдуна прабуды і вельмі задаволены!»

Жыллёвы рынак ажыве

Заволачаныя грошы на кватэры на дарозе не валюцца. Набыць яе за адзін заробак мала што з беларускай можа. Атрымліваецца, адзіны законны спосаб — пазычыць у банка! Крэдыты мала таго што вельмі драгага, дык іх яшчэ і паспрабуй атрымаць! Інстытут паручыцельства зараз дае збоі па аб'ектывных абставінах», — адзначае дэпутат Галіна Паланская. Іпатэка фактычна замарожана. Ну, не рвуцца банкі выдаваць крэдыт на папку кватэры пад заклад той самай кватэры! Прыкываюць свой, прабацьце, зад. Проста з-за таго, што, калі грошы

позыкі — тут ужо кама на што). І ўжо калі сітуацыя не змяняецца, суд прымае рашэнне аб прымуоовым продажы яго жылля з публічным таргоў. На вырочанае будзе выплчанана пазыка, а сам ён зможа пераехаць у больш сціплае месца — меншае па плошчы, горшае па якасці.

Высленне, у прычыне, з'яўляецца краёвым захадам, прызначаюць практыкі. — Большая частка спраў спыняецца на дасудовыя стадыі: пры прагрозе суда ў грамадзян раптам заморадыця грошы, — адзначае Наталля КАЧАН, начальнік упраўлення юрыдычнай работы і кадравы Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі. У маштабах дзяржавы сума вымаляюецца кругленькая: агульны доўг ашчадных ухлістаў камунальшчыкам складае каля 33,3 млрд рублёў. Паводле яе інфармацыі, сёлета ад арганізацыі ЖКГ у суд патрапіла 622 іскі аб высленні злосных неплацельшчыкаў (якія «эканомілі» на камунальных паслугах больш за паўгода). У выніку 76 пераселення ў жылля памяншаны меншай плошчы, 42 — пазабавлены права ўласнасці і высленны без прадастаўлення жылых памяшканняў.

Народныя абраннікі не забываюцца і на «кветкі жыцця»: правы дзяцей пры высленні не застаюцца без увагі. Любыя рашэнні адносна іх неплачельшчыкаў будучы прымацца з удеалам органаў апекі і палачыцельства.

(Заканчэнне будзе.) Алена АУЧЫНІКАВА.

АПОШНІ ТЭРМІН — НЕ АПОШНІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

У адным, лічачы Драбшыўскія, ім паншанцавала. Са жыўна на будаўніцтве пачаў працаваць галоўны інжынер Анатоль Мікалаевіч. Гавораць, пры ім пачаўся спраўдны рух на будаўніцтве.

— Ён пастаянна на даху сядзіць, усіх падштурхвае, каб працавалі, — кажа айцец Уладзімір. — Пры ім усё варушацца — ён высвятляе і ўсе праблемы, якія зараз уніклі з архітэктарамі. Дзякуючы яму тут пачаліся нейкія работы. Калі былі праба, нічога не рухалася. Бог паслаў да нас хоць адзінга чалавека, які пачаў штурхці рабіць.

Не скажу вам, што на пірнычню копе называюць развіваюцца з тэмай будаўніцтва дома для сям'і Драбшыўскіх. Толькі — да пятай серыі. Апошняя?

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Р.С.: 3 севіца — як рэакцыя на самы першы матэрыял. Здаецца, меркаванні не састарэлі да гэтага часу.

Ілья: Важнае пытанне паднятае. Па-першае, праблема ў тым, што па рэлігійных матывах сям'я адмаўляецца ад планавання, хоць бы пад свой бюджэт і магчымасці. Па-другое, а як дапамаглі святару прыход і царкоўныя ўлады? І

потым, спраўды, прасцей было б атрымаць самі шматпакаёвыя кватэры. Я разумю, вядома, мець уласны прыватны дамок, ды яшчэ не ў вёсцы, а ў горадзе — вядома, зручней. Але трэба вымяраць свае магчымасці са сваімі патрэбамі.

Мікалай (каментарый для Іллі): Праблема зусім не ў фінансавым пытанні, а ў нягараднай бюракратычнай валуці. Калі дзяржава стварыла праграму па падтрымцы шматзетных жылляў, значыць, іх трэба падтрымліваць, а не ствараць на месцах у людзей комплекс віны за іх «няправільнае» ўвядзенне аб жыцці. Калі дзяржава нецвякава шматзетныя сям'і, то трэба маўчыць пра свой клопат, і сям'і самі знойдуць магчымасці (у тым ліку, думка, і з дапамогай Царквы), справіцца са сваімі праблемамі без якая-небудзь маральнага прыніжэння. Наконт асобнага дома з участкам замест кватэры... Думка, гэта як нішто іншае кажа аб моцнай любові бацькоў да сваіх дзяцей і клопату пра іх шчаслівае будучыню. Гонар ім і хвала за гэта.

Таццяна (для Іллі): «Але трэба вымяраць свае магчымасці са сваімі патрэбамі». Тады ў мяне пытанне. Калі прытрымлівацца гэтай по-

гікі, то за атрымненнем крэдыту на будаўніцтва жылля могуць звартацца толькі забеспячаныя шматзетныя сям'і? Так атрымліваецца? Тады ў чым сэнс прапісаных дзяржавай нормаў? У чым дапамога і падтрымка дзяржавы тым, хто спраўды мае патрэбу ў ёй? Якая неабходнасць у такой колькасці чыноўнікаў, якія не могуць дапамагчы людзям у сітуацыі, якая склалася? Людзі не палца сабе будуюць, а дом, які ім спраўды неабходны. Дзя Бог, каб усё добра вырашылася.

Ад аўтара: Не выключна, у вас ёсць і іншыя думкі на гэты конт. Заходзіце на наш сайт, дзяліцеся. Калі вам цікава ўся паліраэная гісторыя будавання дома і пакутаў вакол яго, востры спасылі:

«Дом на халыву» (30.09.2010) — <http://zv.zv.zd.a.by/ru/archive/article.php?id=44197&date=2009-09-30>

«Усіх трэба зразумець?» (28.07.2010) — <http://zv.zv.zd.a.by/ru/archive/article.php?id=63184&date=2010-07-28>

«Чарговы тэрмін для шматкватэрнага дома» (02.09.2010) — <http://zv.zv.zd.a.by/ru/archive/article.php?id=65200&date=2010-09-02>

ШТО ТАКОЕ ВОСЕНЬ? ГЭТА МОДА! І НОВЫЯ КАНТРАКТЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Былі пытанні адносна кошту на прадукцыю і да намесніка начальніка аддзела маркетингу сталічнага ААТ «Галантэя» Сяргея АНДРЭЕВА. Прычым, не толькі ў нас: адна з наведвальніц сталага ўзросту шукала сабе сумку на колах «для бабулі — каб і ўмяшчалася была, і няшмат важыла, і нядрага каштавала». У вас, маўляў, такія — пад 100 тысяч.

— Але ж гэта менш, чым каштуе любы звычайны аналаг, — парываеў бы прадстаўнік прадпрыемства. — Тым больш, калі гаварыць пра ўсю нашу прадукцыю, пры мадэлях мы ўлічваем накручкі моды. У месца ў нас абнаўляецца каля 30 мадэляў, а на працягу года — каля 70 працэнтаў ад таго, што выпускаецца. Выкарыстоўваем і айчыныя, і італьянскія, і турэцкія тэхналогіі. Сумкі атрымліваюцца функцыянальнымі і зручнымі.

— Усё так, але ж чыны? — не здавалася мне, асабліва дзівочая частка нашага творчага калектыву ў асобе фатографа Марыны.

— Адпуксная цана ў нас не перавышае 250 тысяч рублёў, толькі з'ядак, калі выкарыстоўваецца складаная канструкцыя і драгараг скура, бывае крыху больш. Значыць, рознічны кошт на сумку павінен быць не больш за 300 тысяч. Напрыклад, па выніках мастацкага савета адпуксная цана на вырабы не перавышае 200 тысяч значыць, у продажы такая сумка павіна каштаваць максімум 270 тысяч, — расказаў далей Сяргей Андрэў.

У гэтым восеніскай сезоне няма нічога яркага. У модзе — усё прыглушанае. Пануе шэры і пастэльныя — з адценнем ружовага, сіняга — колеры. Зрэшты, простыя наведвальнікі выставы на стадыі прадпрыемства змогуць толькі азнаёміцца з навінкамі, бо мэтаі свайго ўдзелу ў форуме ААТ ставіць некалькі іншых задаткаў.

Акрамя заключэння новых кантрактаў з аптывымі пакупнікамі, прадпрыемства працягвае працу па павышэнні эфектыўнасці працы новай сістэмы заявак — электроннай. Яна прайшла ўкарачненне з пачатку гэтага года (наватарам выступіла якраз «Галантэя»), і цяпер усё кліенты-грузаатрымальнікі працуюць на гэтых умовах.

— Пакупнік зараз пайшоў патрабавальны, таму, каб застацца ў гэтай нішы, мы кожны год на 100 працэнтаў абнаўляем асартымент, — расказвае нам ужо менеджар аддзела забеспячэння, збыту і маркетингу ААТ «Швейная фірма «Юнона» г.Магдзельна» Людміла ДРАГУН. — Увесну маці набыла дзіцяці касцюмчык,

— Гэты абытак для актыўнага адпачынку для дзяцей і дарослых правільна называць «пауботы» тыпу «кеды» ці «паўкеды». Мы вырабілі спачатку пробную партыю, яна добра пайшла ў гандлі, — тлумачыць намеснік дырэктара па маркетингу і продажы прадпрыемства Валяціна ВРАНА.

Яшчэ адна навінка ад ААТ «Лідская абутковая фабрыка» — дзве мадэлі ботаў з натуральнай скуры для дзячынак. Праўда, толькі для наступнага года, бо на выставе яны выстаўленыя толькі для вывучэння попыту.

— Гэта таксама імпартазамішчальная прадукцыя: на ўнутраным рынку не халае менавіта такога асартыменту. Мяркую, што, калі яны пойдучы ў вытворчасць, іх кошт у рознічным гандлі складзе 130-150 тысяч рублёў, — дадае Валяціна Леанардаўна.

У выстава абутковай фабрыцы з Ліды ўдзельнічае ўвесь час. І цяперальныя для прадпрыемства — асноўная для сустрэчы з прадстаўнікамі гандлю, заключэння дагавораў. Каб не адстаць ад часу, тут кожны год абнаўляюць выпуск прадукцыі ў сярэднім на 30 працэнтаў. На гэты выставе, які заўважыла Валяціна Врана, інтарос з боку фабрыкі накіонт заключэння дагавораў ёсць да прадстаўнікоў з краін Балтыі, Расіі.

...Валкі мадэльны рад прадукцыі прадстаўляе на выставе адно з буйнейшых прадпрыемстваў лёгкай прамысловасці з Гомеля, што спецыялізуецца на вырабе касцюмаў для мужчын — ААТ «Камінтэрн». Пра ўсё, безумоўна, расказаць будзе неамагчыма, таму мы адрозна прасілі мастака-мадэльера аддзела маркетингу і гандлю прадпрыемства Ірыну ЛАБАЗНІКАВУ спыніцца на моладзевым адзенні.

—Цяперальныя моладзевыя мода — гэта вяселкі сілуэты, шмат дэкаратывных швоў і элементнаў, — паказвае сурозмоўца ўзоры з новых калекцый мужчынскага асартыменту будучага, 2011 года. У продажы іх можна будзе убачыць з пачатку студзеня. — Моладзевыя адзенне, дарэчы, не можа каштаваць шмат, яны павіна быць даступнымі. У сярэднім кошт касцюма ў розніцы складае 240 тысяч рублёў.

Мы пачылі фактычна тое, у чым хлопцы будучы святаваць выпускныя, вяселлі, у чым проста будучы хадзіць на працу ў наступным годзе. Акрамя таго, пааблачка мастак-мадэльер, тыя калекцыі сёлета года, які прыйшліся даспадобы пакупніку ў добра прадаваліся, таксама можна будзе убачыць у крамах і надалей... Сяргей РАСОЛКА.

Навінкі ад Лідскай абутковай фабрыкі — у руках намесніка дырэктара па маркетингу і продажы Валяціны ВРАНА і начальніка ўпраўлення па маркетингу і продажы Таццяны ШЫМЯЛЕВІЧ.

а ў наступным годзе яна яго ўжо не хоча купляць, хоча нешта новае. І гандаль адмаўляецца браць «састарэлыя» мадэлі.

Прадпрыемства спецыялізуецца на выпуску бязліны для немаўлят, дзіцячыя бязліны і верхняга адзення для дзячынак. Усяго разам выпускае каля 200 мадэляў.

—Наша навінка гэтага сезона — калекцыя, або ўзаемазамішчальнае, адзенне, кое мы ўжо пачалі вырабляць для ясельнай і дашкольнай групы дзетак, — паказвае навінкі спецыяліст па прадукцыі фірмы Таццяна БЕЛАН. — У калекцыі — да дзяткага прадметы. Калі нейкі гатовы комплект пакупнік можа набыць сацкам адразу, дык тут бацькі могуць купляць адзенне — рэч за рэччу — пакрысе. Калі пра цыны, дык для ясельнай групы адпуксная цана на джэмпер складае каля 19 тысяч рублёў, плашч для дзячыны на уцелленні падкладкі — 40 тысяч, уцелненыя рэчы на 29 тысяч рублёў. Дарчы, уцелненыя рэчы на фісаваў падкладкі карыстаюцца добрым попытам: іх бяручы і для дзячынак, і для хлопчыкаў.

...Летам у абутковай краме мімаходзя звярнуў увагу на лёгікі і танныя усучыныя кеды і паўкеды. Верх — з натуральнага лануна, што для спёкі было (памытаец?) самае тое. Кошт на абытак быў ад 20 да 35 тысяч рублёў. Падумалася, што гэта імпартнае завезлі. А высветлілася, што гэта адна з сёлетніх навінак ад ААТ «Лідская абутковая фабрыка». Хоць накіонт імпарту, можна сказаць, мала пачынаўся: гэтая прадукцыя была засвоеная як імпартазамішчальная.

БЕРНД ШТАНГЕ: «АБСАЛЮТНА АПТЫМІСТЫЧНЫ»

Трэнер паабяцаў, што на гэты раз гуляць будзе наша каманда, а супернік — чакаць свой шанс

ПАСЛЯ удалага старту ў кваліфікацыі да Еўра-2012, дзе наша нацыянальная каманда набрала чатыры ачыкі ў матчах з Францыяй (1:0) і Румыніяй (0:0), яе абдорачны маравон працягваецца. На чарзе матчы з Люксембургам (6 кастрычніка на выезде) і Албаніяй (12 кастрычніка дома).

Галоўны трэнер нашай зборнай Бернд Штанге не стаў на гэты раз прымудляць прымаць (перад матчам з Францыяй ён настрайваў гульцоў наступным чынам: не пасылай ягна, калі хочаш забіць ваўка) і лічыць, што ў гэтых сустрэчках наша каманда павіна выйграваць:

— Мяркую, што каманда, якая на старце атрымала 4 ачыкі з моцнымі супернікамі, не павіна баяцца і сумнявацца. Мы абавязаныя выйграваць гэтыя гульні. Я асабліва тымпатыстычны. Клас нашай каманды вышэйшы, чым клас суперніка. Ніякіх прымавак на гэты раз я не прымудляю, але ў мяне яшчэ два дні на гэта ёсць, — расказаў трэнер журналістам.

У складзе нашай каманды адбудуцца пэўныя змены. Ужо зараз вядома, што на поле не выйдзе Віталь Кутузаў. Бернд Штанге паведаміў, што пасля медыцынскага абследавання ў гульця знайшлі заленне ахілава сухожылля. Нападчыны накіруецца ў свой італьянскі клуб, а замест яго ў каманду запрошаны Максім Бардачоў. Траўмава-

ны і Аляксандр Глеб: у яго пашкоджана нагі, і ў матчы супраць Люксембурга нашага лідара не будзе дакладна. Магчыма, паўабаронца згуляе супраць Албаніі.

Бліжэйшы матч супраць Люксембурга цяжка ачыць і тым, што тры гады таму, калі ў зборнай быў час эксперыментаў Бернда Штанге, мы гэтай камандзе сённяшняга наступілі (1:2). Тая гульця праходзіла ў Гомелі, дзе перапоўненыя трыбуны чакалі перамогі. Таму ўзяць рыванш цяпер — яшчэ і справа гонару. Праўда, Бернд Штанге ні раней, ні зараз не любіць тэму прайгрышу Люксембургу:

— У футболе заўсёды бываюць сюрпрызы. Чаму шмат гадоў трэба трываць у галаве той матч? У нас зараз іншая каманда. Толькі некалькі гульцоў у ёй засталіся з саствам, які гуляў тады з Люксембургам.

Як будзе гуляць наш супернік, Бернд Штанге таксама ведае:

— Гэта каманда гуляе кампактна, на нічыню. Яны разумюць, што шанцаў на кваліфікацыю ў іх няма. Таму робяць упор на абарону. Іх супернік заўсёды мае праблемы:

яны былі ў албанцаў, і ў швейцарцаў. Люксембург будзе ўвесь матч абараняцца, і 1-2 разы арганізуе контратаку.

Нягледзячы на ўдалы старт нашай каманды, і журналісты, і некалькіх бальшчыцкіх папракаюць Бернда Штанге ў адсутнасці атакі: за два папярэднія матчы наша каманда нанесла ўсяго адзін удар у варот варт. Галоўны трэнер на такі падыход да каманды вельмі крыўдзіцца:

— Адна газета так і напісала: адзін удар у створ — чатыры ачыкі. Гэта зневажальна для каманды. Мы гулялі, змагаліся, атрымлівалі траўмы... Мы так шмат інвеставалі, каб атрымаць удалы старт... Гульцы адмаўляліся ад адпачынку і прыязджалі на таварыскія матчы са Швейцыяй і Паўднёвай Карэяй. Што пелі: адзін раз ударыць па варотах і забіць, ці мець дзесяць удараў у створ і не забіць? На мой погляд, камандзе трэба пераабыць гэтую стадыяцкую. У матчах з Албаніяй і Люксембургам будзе іншая сітуацыя. Цяпер мы будзем гуляць, а яны будучы чакаць свай шанс. Мы гатовыя да гэтага.

Паўабаронца нашай каманды і нямецкага «Фрайбург» Антон Пуціла раздзяляе аптымізм галоўнага трэнера:

— З такімі камандамі, як Албанія і Люксембург, мы павіны браць шэсць ачыкоў. Хоць гуляюць яны ад абароны, і нам будзе няпроста.

Да таго, што яму прыйдзецца, магчыма, замяніць Аляксандра Глеба, гулець абсалютна гатовы:

— Я гатовы замяніць не толькі Сашу Глеба, але і любога іншага гульцу. Я трэніруюся, і выдатна падрыхтаваны да матча. А выбіраць склад будзе трэнер.

Гулец расказаў і пра свае справы ў нямецкім «Фрайбургу», куды перайшоў зусім наўдана:

— Мой клуб сыграў чатыры гульні, дзве з іх я правёў на полі, у адной выходзіў на замену — так што ў мяне усё добра. Я не баю влікай розніцы з «Дынама», трэніруюся кожны дзень і ніякай стомленасці не адчуваю. Я пачаў вывучаць нямецкую мову, у мяне усё настайнік, праўда, ён не ведае рускай... Бернд Штанге пацвердзіў:

— Антон нядрэнна размаўляе па-нямецку. Мы зараз разам ехалі ў машыне, і я ўсё зразумю. У камандзе ўжо тры гульцы размаўляюць па-нямецку. А я, у сваю чаргу, працягваю вывучаць рускую мову: у мяне ёсць выдатная настаўніца, я слухаю навіны, чытаю газеты — толькі палітычныя, а не спартыўныя...Каманда мяне разумее.

Алена АУЧЫНІКАВА.

БУДАВАЦЬ МУНІЦЫПАЛЬНАЕ АРЭНДНАЕ ЖЫЛЛЁ

Днямі спецыялісты будаўнічай галіны падрыхтавалі праект Указа кіраўніка дзяржавы аб прадастаўленні адзіным дзяржаўным заказчыкам крэдытаў для будаўніцтва жылля памяшканняў дзяржаўнага жыллёвага фонду», дзе прадугледжваецца дадатковае фінансаванне па лініі стварэння жыллёвага фонду для задчы жылых памяшканняў у арэнду. Пра цяжкія аспекты фінансавання эканамічнага абарування гэтага Указа карэспандэнты «Звязды» паведамілі намесніку начальніка ўпраўлення жыллёвага будаўніцтва Міністэрства архітэктуры і будаўніцтва Уладзіміра ДАРАПІЕВІЧА.

Згодна з праектам падрыхтаванага Указа прапануецца, што будаваць такое муніцыпальнае арэнднае жыллё будучы камунальныя ўнітарныя прадпрыемствы па капітальным будаўніцтве. Для гэтых мэтаў такім дзяржаўным заказчыкам прапануецца прадастаўляць магчымасць атрымліваць крэдыты па лініі жыллёвага будаўніцтва ў ААТ «Беларусбанк» пад 3 працэнтаў гадавых тэрмінах да 20 гадоў.

Механізм фінансавання будаўніцтва такога жылля прадугледжвае наступнае вяртанне крэдытаў і працэнтаў па іх за кошт арэнднай платы кватарантаў. У якасці прыкладу разліку сабекошту будаўніцтва дома, распрацоўшчыкам праекта прапануецца 2-секцыйны, пяціпавы, 72-кватэрны

Самай высокай ураджайнасці бульбы ў Беларусі дасягнулі сёлета ў Гродзенскай вобласці: з гектара тут атрымана ў сярэднім 245 ц/га, што на 57 ц вышэй за сярэднярэспубліканскі паказчык. Першае месца па ўраджайнасці бульбы займае Гродзенскі раён — 330 ц/га.

Пяць трактарыст спыніў 3 хуткія цягнікі. Рух цягнікаў Брэст—Масква, Варшава—Мінск і Мінск—Варшава быў затрыманы ад 25 хвілін да 1 гадзіны 20 хвілін. 25-гадовы трактарыст ААТ «Лінова» Пружанскага раёна на трактары МТЗ-1221 з прычэпам не справіўся з кіраваннем. Трактар перакуліўся на зрыкі і сарваў правады кантактаў сеткі. У кабіне побач з вадзіцелем было пасажыр — 56-гадовы жылывод гэтай жа гаспадаркі. Абодва былі нападліткі. З цялеснымі пашкоджаннямі яны змешчаны ў бальніцу. Сума страты ўстановаў-ліваецца.

Супрацоўнікі Гродзенскай рэгіянальнай мытні затрымалі 8,3 млн штурці цыгарэт агульным коштам больш за Br470 млн.

Каля 2 тыс. чалавек стаяць на ўліку ў органах унутраных спраў краіны за знятак прастытуцыяй, паве

КАСТРЫЧНИКА
2010 г.
СЕРАДА
№ 37 (15640)

ЧЫРВОНАЯ

ЗМОНА

НОВЫЯ ЗВЕСТКІ ПРА ЧАЛАВЕКА

ЎДАЛОСЯ АТРЫМАЦЬ НА «ТЭАТРАЛЬНЫМ КУФРЫ-2010»

Часам чалавеку для таго, каб выказаць уласныя эмоцыі, не хапае палітры жэстаў, нестае пластыкі, мімікі, мноства нейкіх прадметаў. Але вось 7-ы Міжнародны фестываль студэнцкіх тэатраў у Мінску паказаў, што для таго, каб выказаць свае эмоцыі, цалкам дастаткова ўласнага цела і чорнай драўлянай скрыні, вагой недзе ў 10 кілаграмаў...

«Тэатральны куфар» — гэта магчымаць пабачыць тэатральны тэндэнцы з усяго свету. Пра тое, што такое студэнцкі тэатр і для чаго ён патрэбны, я разважала цэлы фестывальны тыдзень.

«ГОЛЫ» РЭЗАНАНС

«О, не! Тры голыя мужчыны на сцэне цягам гадзіны — гэта не тое, што я магу вынесці!» — найбольш распаўсюджаная рэпліка, якую даводзілася чуць пасля спектакля «Дрэньныя людзі ў Гуантанаме», які паказаў тэатр Рымскай тэатральнай акадэміі «Sofia Amendeola». Спектакль выклікаў пацудзі самыя змешаныя... Напэўна, ён і ёсць той самы шакаруючы спектакль фестывалю. Наогул, ён у пэўным сэнсе ўнікальны, бо прадстаўляе сацыяльна-палітычную тэатральную плынь, якая абсалютна не развіваецца ў Беларусі. Італьянскі спектакль распаўядае пра тое, як амерыканскія вайскоўцы здэкаваліся з іракскіх ваеннапалонных у турме Абу-Грэйб. Пастаноўка ба-зуюцца на рэальных падзеях. У 2004 годзе сусветная грамадскасць убачыла фотаздымкі фізічных, псіхалагічных і сексуальных здэкаў з распушчаных в'язняў іракскай турмы. «Дрэньныя людзі ў Гуантанаме» — спроба па-свойму асэнсаваць гэты страшны гвалт з чалавека. І не кажыце цяпер, што тэатр — гэта неактуальна. Агіда, распач, грэбавісць, шкадаванне і шмат яшчэ якіх апакаліптычных пацудзі апапоўняюць мяне падчас прагляду. Але адначасова думалася пра тое, што драматычна паставіць спектакль пра здэкаў з чалавека, пра жахі вайны альбо смерць дзіцяці значна лягчэй, чым нейкую бергануўскую псіхалагічную сітуацыю з жывымі...

На студэнцкіх фестывалі было ўсё па-даросламу. Спраўдніныя цыгарэты на сцэне, віно, булачкі, мандарыны, натуральныя сцэны інтымнай блізкасці і фізічных здэкаў. Спраўдніна «Імітацыя жыцця». Дарчы, менавіта так і называўся сербскі спектакль, за галоўную ролю у якім Мар'яна Дардэвіч атрымала прыз. Лёгка сучасная камедыя для мужчын, якая распаўядае пра патаемныя справы людзей. Каля хаваючыся ад сына, зарабляе грошы віртуальным сэксам. Сяброўка сына працуе разам з яго матуляй, а сын пра гэта таксама не ведае. У канцы, безумоўна, усё пра ўсё даведваецца і робяць свае высновы... Цікава яшчэ адзначыць, што найноўшыя тэхналогіі актыўна працягваюць у тэатр. І не толькі ў выглядзе відэапраекцыі на сцэну (як у спектаклях «Апошні Гадо» і «Жанчыны Бергмана»), але і ў выглядзе сучасных сюжэтаў з сучаснымі героямі, якія маюць мабільныя тэлефоны, ноўтбукі і вэб-камеры (як у спектаклі «Імітацыя жыцця»). Такія смелыя гісторыі ў тэатры беларусы могуць пабачыць хіба што на замежных пастаноўках.

ЦЕЛА І ДУША

Спектаклі, якія паказваліся на фестывалі, сапраўды ўразілі сваёй стракатасцю. Фрывольныя камедыі

Увага! Шукана маладых людзей... Неабябавяжыць. Цікавае. Да-пытліва. Можна і далей сысцаць завоначымі кампліментамі, але мы будзем рады знаёмствам нават з тымі хлопцамі і дзяўчыцамі, якія не лічаць сябе нейкімі неардынарнымі асобамі. Галоўнае — у вас ёсць мара стаць журналістам. І чаму б вам не паспрабаваць зрабіць свае першыя матэрыялы для «Чырвонай змены»? — моладзевыя дадат-ку да газеты «Звязда»? Пра што пісаць? Пра сабе (як вы ставіцеся да школьнай формы, ці складана вучыцца ў выпускных класах, якой павінна быць ідэальная школа, дзе бавіце час пасля заняткаў), пра тых, хто побач (вы знаёмыя з імі людзьмі, вы ведаеце, дзе і як тусіць моладзь, а можа ваш сябар — будучы алімпійскі чэмпіён), пра тое, што вас хвалюе (вы хочаце, каб гучала, жыла беларуская мова, змагаецеся супраць курэння, шукаеце шляхі вырашэння рэзультатна-стайных праблем).

Чакаем вашых лістоў у «Клубе юнікаў» у рэдакцыі (па адрасе: 220013, Мінск, Б. Хмяльніцкага, 10-А, моладзевыя дадатка да «Звязды» «Чырвоная змена» альбо на электронны адрас газеты), лепшыя матэрыялы з'явіцца на старонках газеты (і, як сапраўдныя журналісты, вы атрымаеце ганарар). Толькі не забывайцеся пакідаць свае каардынаты, нумары тэлефонаў, па якіх можна будзе з вамі звязцца.

Надзея НИКАЛАЕВА.

Сцэна са спектакля «Чырвоныя пакой».

разам з палітычнымі і філасофскімі п'есамі стварылі атмасферу абсалютнай дэмакратыі і пацвердзілі некан'юктурную сумленную рэпутацыю «Тэатральнага куфара». Беларусы сапраўды могуць ганарыцца тым, што маюць такі ўнікальны тэатральны форум: студэнцкі, але вельмі сур'ёзны.

«Арто Гулець» — адно з самых моцных уражанняў фестывалю. Гасцявы спектакль Дэяна Андрыча з Босніі і Герцагавіны распаўядае пра апошнія моманты жыцця славацкага французца Антанена Арто. Вы, напэўна, падумалі, што гэта тэатральнае радно з мноствам перасанажаў і дэкарацыяў. Але насамрэч спектакль мае самую мінімалістычную сцэнаграфію, якую толькі можна сабе ўявіць. Нічога лішняга, нічога не перашкаджае аўтару і выканаўцу прадман-страваць сваё голае майстэрства. На сцэне толькі ён адзін і чорная драўляная скрыня, якая сімвалізуе то смерць, з якой персанаж не можа справіцца; то мастацтва, якое бясплітна яго пераследуе, і акцёр адбываецца ад чорнай скрыні ў гіперрэалістычных канвульсіях. «Арто Гулець» — гэта шыкоўны мана-спектакль, дзе Дэяна Андрыча пры дапамозе сваёй выдатнай мімікі, пластыкі і чалавечай шчырасці ўдалося паказаць пакуты творчасці, згрызоты сумлен-на, страх, распач і надзею. Адным словам, мовай цела прадманстраваць усё душэўныя зружы, якія адбываюцца з чалавекам. А гэта дарагога вартае.

Яшчэ адным натуралістычным спектаклем, які атрымаў адразу дзве ўзнагароды — прыз міжнародна-нага прафесійнага журы за найлепшую рэжысуру і Гран-пры глядацкіх сімпатый, — стаў «Чырвоны пакой» тэатра «The Remington project» Брытанскага ўніверсітэта Бат Сна. «Чырвоны пакой» — гэта свеаэбавы рымскі казкі пра «Сіноў барад», якую ўсё мы памятаем з дзяцінства. Але для таго, каб паказаць сваё майстэрства, рожысёру і акцёрам зусім не патрэбна мударгелістая гісторыя. Тэатр размаўляе з намі на мове простых людзей, на мове жэстаў і цела, якая зразуменяла кожнаму. Брытанцы прывезлі сапраўдны моладзевы спектакль, які сабраў поўную залу і выклікаў абсалютнае захапленне ў беларускую публіку сваёй смеласцю, сучаснасцю і якасцю: ім музыка вядомага аўстралійца Ніка Кой-ва, выдатныя хараграфічныя і валькавыя нумары, дынаміка і душэўнасць. Думаю, «Чырвоны пакой» мог бы паспяхова ісці ў любым беларускім тэатры. (Заканчэнне на 2-й стар. «43».)

КАЛІ БЕЛАРУСКІЯ СТУДЭНТЫ БУДУЦЬ ЖЫЦЬ У ІНТЭРНАЦЕ?

АБЯЦНАЕ месца ў інтэрнаце так і засталася толькі абяцан-нем. Вось і прыходзіцца амаль праз месяц пасля пачатку навучнага года бадзіцца па блізкіх дні знаёмых у чаканні запавягана жыцця. Пры гэтым бачыць, як цэлымі партыямі ў інтэрнат прыязджаюць засяляцца замежныя студэнты... Пры-чынам прыязджаюць дагэтуль і будуць ехаць яшчэ да сярэдзіны кастрычніка, у той час, як месцы для беларускіх студэнтаў у цалкам размеркаваны. Аб тым, што сёння жыве ў інтэрнаце і калі будуць вырашаныя праблемы з засяленнем беларусаў, мы гутарым з дырэктарам студэнцкага гарадка БДУ Міхаілам Барысавічам ЧАРАПЕНКАМ:

— Усяго ў БДУ маецца адзінаццат інтэрнатаў. Адно для супра-цоўнікаў, астатнія — для студэнтаў. Зараз два з іх значыныя на капі-тальны рамонт. На гэты момант у інтэрнатах пражывае трохі больш за 6 тысяч чалавек. Гэта шэсцьдзесят адсоткаў агульнай колькасці тых, хто жадае атрымаць жыллё. Сярод іх прыкладна 1400 чалавек — замежныя студэнты. Апошніх таксама забяспечваем не на сто працэнтаў. Усяго навуцаўцаў у БДУ каля 1700 замежных студэнтаў. У першую чаргу цалкам засяляем першы курс.

— Чаму сярод студэнтаў-замежнікаў працэнт засялення ў інтэрнат большы, чым сярод беларускіх студэнтаў?

— На гэта ёсць дзве асноўныя прычыны. Першая з іх — рэгістра-цыя на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь. Гэта прадуладжана Законам «Аб прававым становішчы замежных грамадзянаў і асоб без грамадзянства ў РБ». Згодна з ім адрас рэгістрацыі павінен супадаць з адрасам пражывання. Калі беларускаму студэнту дастаткова зар-рэгістравацца па адрасе галоўнага навучнага корпуса і не мець асобых праблем, то ў замежніку іная сітуацыя. Знайсці жыллё — палова праблемы. Рэгістрацыя па месцы жыхарства — вось з чым узнікаюць цяжкасці. Вялікая колькасць тых, хто здае кватэры, людзі ва ўзросце. У іх паніцці, зарэгістраваць у сябе замежнага сту-дэнта — значыць, падараваць яму частку кватэры. Развешць гэтыя міфы вельмі цяжка.

Другая праблема — бяспечнасць. Першакурснікі, калі прыязджа-юць на вучобу, жадаюць жыць у інтэрнаце, таму што лічаць гэта больш бяспечна. Акрамя таго, у іх ёсць моўная праблема. А вось студэнты 2—5 курсаў засялення на семдзят адсоткаў. Што тычыцца беларусаў, то ў інтэрнаце пражывае шэсцьдзесят сем працэнтаў студэнтаў першага курса. Менш забяспечаны жыллем 5 курс. Гэта свядома пазіцыя ўніверсітэта, якой не першы год. На пятым курсе шмат студэнтаў пачынае шукаць працу, прапіску, месца жыцця. Акрамя таго, у іх яшчэ дзве практыкі — перададзімная і дыпломная. Таму самымі безабароннымі ў гэтай сітуацыі з'яўляюцца першакурснікі. Тым не менш зразумела, што студэнты, якія маюць ільготы, на якіх бы курсы яны ні бралі, усё роўна будуць засяляцца.

— Што гэта за льготы?

— За апошнія два гады сістэма размеркавання месцаў у ін-тэрнаце амаль не мянялася. Па-за чаргой засялення інваліды першай і другой групы, сіроты і «чарнобыльцы». У гэтым годзе да спіса дадалі яшчэ лаўрэатаў спецфонду Прэзідэнта, якія сапраўды заслужылі такіх адносін: яны лепшыя з лепшых. Пасля гэтай групы льготнікаў ідуць студэнты са шматдзятных ці няпоўных сем'яў, інваліды трэцяй групы. У канцы спіс тых, хто мае права на жыллёвую плошчу, — універсітэцкія актыўныя спартсмены, алімпі-яднікі, будучыя атрады. Паказчыкам пры засяленні выступае таксама сярэдні бал студэнта. Залежыць ён ад колькасці льготнікаў і агульнай паспяховасці факультэта. Звычайна, каб прэтэндаваць на месца, трэба мець на паўтара бала вышэй за агульную факуль-тэцкую паспяховасць.

ТРИ «РЕПЕТИЦЫИ» ЦТ ПОВЫШАЮТ ШАНСЫ НА ПОСПЕХ

ВІНІКІ цэнтралізаванага тэсціравання гэтага года сур'ёзна аздачы-лі і школьных педагогаў, і кіраўнікоў адукацыйнай галіны, і членаў Дзяржаўнай камісіі па кантролі за ходам уступных іспытаў. Колькасць абітурыентаў, якія набіраюцца на ЦТ нізкія балы, працягвае павялічвацца. У 2010 годзе сярэднія балы па прадметах аказаліся ніжэйшымі прыклад-на на 2,5 адзінкі ў параўнанні з мінулым годам, за выключэннем геаграфіі, гісторыі Беларусі і грамадзнаўства. Асабліва сумная сітуацыя склалася на ЦТ з удзельнікамі навукам.

ПАРАўНАЛЬНАЯ ТАБЛІЦА СЯРЭДНЯГА БАЛА АБИТУРЕНТАў 2010 ГОДА ПА ВЫНІКАХ ЦТ

Прадмет	Сярэдні бал выпускнікоў агульнаадукацыйных устаноў 2010 г.	Сярэдні бал усіх удзельнікаў ЦТ
Руская мова	46.82	31.37
Беларуская мова	44.79	31.28
Фізіка	28.13	18.09
Матэматыка	35.13	21.76
Хімія	44.22	32.71
Біялогія	44.02	34.39
Англійская мова	42.89	29.63
Нямецкая мова	42.31	28.3
Іспанская мова	55.55	33.44
Французская мова	45.84	31.09
Гісторыя Беларусі	44.74	35.03
Грамадзнаўства	47.35	37.2
Геаграфія	45.09	36.45
Сусветная гісторыя навейшага часу	47.46	36.66

Сёлетнія выпускнікі агульнаадукацыйных устаноў склалі толькі 42 працэнты ў агульным патоку абітурыентаў узору 2010 года.

ПУНКТЫ РЕГІСТРАЦЫІ ДЛЯ ўДЕЛУ ў РЕПЕТИЦЫЙНЫМ ТЭСЦІРАВАННІ г. Мінск

Установа адукацыі	Месца размяшчэння пункта рэгістрацыі, тэлефон
Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт	г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 4, к. 116, тэл.: 209 54 06
Ліцэй БДУ	г. Мінск, вул. Ульянаўская, 8, тэл.: 226 00 62
Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі	г. Мінск, вул. Гікала, 9, к. 422, тэл.: 293 80 80
Міжнародны дзяржаўны экалагіч-ны ўніверсітэт імя А. Д. Сахарова	г. Мінск, вул. Даўгабродская, 23, к. 107, тэл.: 230 73 72
Беларускі дзяржаўны аграрны тэхнічны ўніверсітэт	г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 99, корп. 2, к. 321, 323, 326 тэл.: 267 05 92, 267 72 68
Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка	г. Мінск, вул. Савецкая, 18, тэл.: 200 94 17
Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт	г. Мінск, ул. Сьвярдлова, 13а, тэл.: 227 73 89

Мінская вобласць

Установа адукацыі	Месца размяшчэння пункта рэгістрацыі, тэлефон
Мінскі дзяржаўны абласны ліцэй	г. Мінск, вул. Сярова, 18, тэл.: 275 24 94
Мінскі абласны інстытут развіцця адукацыі	г. Мінск, ул. П. Глебкі, 88, тэл.: 255 44 27
Аддзел адукацыі Барысаўскага райвыканкама	г. Барысаў, вул. Арджанікідзэ, 9, тэл.: 8 (0177) 76 22 11, 76 20 65
Аддзел адукацыі Маладзечанскага райвыканкама	г. Маладзечна, вул. Маркава, 14, тэл.: 8 (0176) 77 08 97
Аддзел адукацыі Салігорскага райвыканкама	г. Салігорск, вул. Казлова, 35, тэл.: 8 (01742) 22 16 82

Брэсцкая вобласць

Установа адукацыі	Месца размяшчэння пункта рэгістрацыі, тэлефон
Брэсцкі дзяржаўны тэхнічны ўніверсітэт	г. Брэст, вул. Маскоўская, 267, тэл.: 8 (0162) 42 70 11, маб.: 8 (033) 606 66 16

Віцебская вобласць

Установа адукацыі	Месца размяшчэння пункта рэгістрацыі, тэлефон
Віцебскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт	г. Віцебск, пр-т Маскоўскай, 72, тэл.: 8 (0212) 47 72 34
Аддзел адукацыі Аршанскага гарадскога выканкама	г. Орша, вул. Замковая, д. 11 тэл.: 8 (0216) 21 33 04

Гродзенская вобласць

Установа адукацыі	Месца размяшчэння пункта рэгістрацыі, тэлефон
Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Я. Купалы	г. Гродна, вул. Кастрычніцкая, 5, ауд. 102, 106, тэл.: 8 (0152) 73 01 01 (шматканальны), 74 14 86

Гомельская вобласць

Установа адукацыі	Месца размяшчэння пункта рэгістрацыі, тэлефон
Гомельскі дзяржаўны тэхнічны ўніверсітэт імя П. Сухога	г. Гомель, пр-т Кастрычніка, 48, тэл.: 8 (0232) 47 52 74

Магілёўская вобласць

Установа адукацыі	Месца размяшчэння пункта рэгістрацыі, тэлефон
Беларуска-Расійскі ўніверсітэт	г. Магілёў, пр-т Міра, 43, ауд. 221, тэл.: 8 (0222) 25 36 03

Нагадаем, што сярэдні бал удзельнікаў цэнтралізаванага тэсціравання па матэматыцы склаў сёлета 21,76 бала, а па фізіцы — 18,1 бала. 20 балаў і менш атрымалі 72,9 працэнта ўдзельнікаў ЦТ па фізіцы, а па матэматыцы на 20 балаў і менш напісалі тэставую работу 62,4 працэнта абітуры-ентаў. Максімальная колькасць нулявых вынікаў таксама была зарэгістраваная па гэтых дысцып-лінах: 450 нулявых вынікаў па матэматыцы і 104 — па фізіцы. Старшыня Дзяржаўнай камісіі па кантролі за ходам падрыхтоўкі і правядзення ўступных іспытаў у ВУ і ССНУ ў 2010 годзе **Анатоль РУБІНАУ** прызнаўся журналістам, што члены камісіі спрабавалі ўстанавіць прычыны такога становішча. Можна быць, тэсты былі празмерна складаныя ці формула падліку балаў у Беларусі недасканалая? На думку незалежных экспертаў, тэсты жа рэпетытары, якія з'яўляюцца неацэнка-выльнымі асобамі, тэсты не былі звышскладанымі, і змест заданняў не выходзіў за рамкі школьнай праграмы. Аналізу падвергліся таксама і сістэмы падліку балаў, што выкарыстоўваюцца пры правядзенні тэсціравання ў іншых краі-нах. Высветлілася, што наша сістэма — не горшая. Значыць, прычыну зніжэння балаў на ЦТ трэба шукаць у падрыхтоўцы прэтэн-дэнтаў на студэнцкі білет. У гэтым годзе ў ЦТ удзельнічалі 173,5 тысячы чалавек, а са школ пайшлі ў дарослае жыццё 88 тысяч выпускнікоў. Выходзіць, што большая палова абітурыентаў закончылі школы ў папярэднія гады. Можна мерка-ваць, што не ўсе з іх добра падрыхтаваліся. Акрамя таго, многія былі пераапачавана нацэлена на платную форму навучання. Такім чынам, які ні круці, але выходзіць, што вынікі цэнтралізаванага тэсціравання з'яўляюцца рэальнай ацэнкай узроў-ню падрыхтоўкі сёлетніх абітурыентаў.

На думку дырэктара Рэспубліканскага інсты-тута кантролю ведаў **Мікалая ФЯСКОВА**, да-статкова вялікая колькасць выпадковых людзей на тэсціраванні — гэта вынік дапушчэння і злучэння адначасна ў тэставай форме, калі абітурыент пазбыўлены асабістага кантакту з экзаменатарамі. Адна рэч — наставіць наўдуча адказу ў тэстах, і зусім іншая — зняславіць сябе перад экзаменацыйнай камісіяй. Калі яшчэ 20 гадоў таму на вышэйшую адукацыю адбываліся замахнуцца толькі 25-30 працэнтаў выпускнікоў агульнаадукацыйных школ, то цяпер усё масава ідуць удзельнічаць у тэсціра-ванні. У 2009 годзе, напрыклад, удзел у ЦТ узялі 92 працэнты выпускнікоў школ, а сёлета — 82 працэн-ты. Аднак агульная колькасць абітурыентаў істотна не змяняецца ў Беларусі чатыры апошнія гады. Да выпускнікоў гэтага года далучаюцца выпускнікі папярэдніх гадоў, выпускнікі прафесійна-тэхнічных

Тэставыя балы азначаюць рэйтынгавае месца канкрэтнага чалавека ў агульным па-току абітурыентаў. Галоўным з яўляецца не абсалютны вынік, а перавага абітурыента перад іншымі прэтэндэнтамі на студэнцкі білет.

і сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў, а таксама прэтэндэнты на атрыманне другой вышэйшай адукацыі.

Па словах Мікалая Фяскова, балы, якія абі-турыенты атрымліваюць на ЦТ, не могуць дубляваць школьную адзнаку. Тэставыя балы азначаюць рэй-тынгавае месца канкрэтнага чалавека ў агульным патоку абітурыентаў. Галоўным з'яўляецца не абса-лютны вынік, а перавага абітурыента перад іншымі прэтэндэнтамі на студэнцкі білет.

Праўда, самалюбства ўладальніка школьных «васым'ярак» і «дзвятрак», якія аказваюцца ў ніж-няй частцы 100-бальнай тэставай шкалы, моцна церпіць, як і прафесійнае самалюбства іх педагогаў. Некаторыя нават падазраюць арганізатараў у тэх-нічных збоях пры правярцы работ удзельнікаў ЦТ. Супрацоўнікам Рэспубліканскага інстытута кан-тролю ведаў неаднойчы даводзілася разбірацца з такімі скаргамі.

— Хачу паведаць, што чарнавікі ўдзельнікаў ЦТ часта слухаць для нас дадатковай крыніцай інфармацыі, з дапамогай якой мы можам класіфі-каваць уражанне пра чалавека, які прыходзіць да нас на тэсціраванне, — прызнаецца Мікалай Фяскоў. —

ПАРАДЫ АД ПЕРШАКУРСНІКАў

У гэтым годзе я стала студэнт-кай першага курса Інстытута па-рламентарызму і прадпрыемаль-ства, вучуся на журналіста. Прай-шоў першы месяц у студэнцкім жыцці. Уражання вельмі шмат. А як жыццёва маім калегам, якія таксама яшчэ зусім нядаўна кар-пелі над разнастайнымі дапамо-жамі і рыхтаваліся да паступлен-ня? Можна, у іх ёсць парады для абітурыентаў-2011?

Ілья Сучоў, Беларуска дзяржаўная сельскагаспадар-чая акадэмія:
— Скончыўшы Ільянскі дзяр-жаўны аграрны каледж, выра-жана не спыняцца на дасягнутым і паступіў у ВУНУ. Я ўпэўнены, што абраная прафесія агражолога — гэта мой шлях, таму ў вучэбны працэс уваляюся лёгка, і вучоба прыносць толькі пазітыў.

Сённяшні абітурыентам па-раю перш за ўсё звязчыць усе плюсы і мінусы будучай прафе-сіі, добра абдумаць свой выбар. І толькі тады рыхтавацца да пасту-плення.

— У гэтым інстытуце нам пада-

баецца нестандартны падыход да вучэбнага працэсу — тут выдат-ныя выкладчыкі, цікавыя дысцып-ліны. З аднагруппнікамі склаліся цёплыя адносіны — згадзіцца, у наш час такое адбываецца не часта. І галоўнае зараз для ўсіх нас — жаданне спасцігнуць глы-біні абранай прафесіі і развіцця гарманічна і ўсеабакова. Менавіта гэтыя якасці так неабходныя для будучых журналістаў.

Тацяна Шкет, БДУ, факультэт філасофіі і сацыяльных навук:
— Будучую прафесію выбірай-це загадзя. Безумоўна, абітуры-ент ўжо сёння павінен ведаць, менавіта чаго жадае і чаго чкае ад будучай прафесіі. Калі выбіра-ла свой далейшы шлях, слухала сваё сэрца, але і кіравалася па-радамі бацькоў.

Адзінаццаты клас быў скла-данным для мяне, бо добра рых-тавалася ўвесь год, узмоцнена працавала над атэстатам, хадзіла да рэпетытараў. Проста паставі-ла перад сабой мэту і няўхільна

шла да яе. І вшчуйце мяне — я студэнтка-першакурсніца!
Вольга Цярэшка, Віцебская дзяржаўная акадэмія ветэры-нарнай медыцыны:
— Усё жыццё марыла аб пра-фесіі ветэрынара — з маленства люблю сабак і нават колькі гадоў таму, яшчэ школьніцай, адчыніла ў Маладзечне гадавальнік «The Best friends». Зараз мае гадаван-цы вядомыя не толькі ў нашай краіне, але і за яе межамі — у Германіі, Расіі, Польшчы...</

Ёсць тэорыя, што першыя халяўшчыкі з'явіліся ўжо ў неаліце. Людзі, якія не ўдзельнічалі ў паляванні, падчас абеду імкнуліся адарваць кавалак патлусецы. Сёння метады халяўшчыкаў становяцца больш вытанчанымі. Варта толькі забіць у пашукаві слова «халыва», і сістэма выдаць вам 8,8 млн (!) спасылкаў (прычым толькі рускамоўных). Тут ёсць парады, якім чынам пад'есці на хаўтурах, як зрабіць выселле без грошай і г.д.

Усё гэта падаецца нерэальным, пакуль такія людзі не пачынаюць сустракацца ў жыцці.

Этыкеткі па ўзмаху чароўнай палачкі

Маці Галіна Міхайлаўна і дачка Каця — вялікія тусюшчыцы. Нечым падоўна да гераніі фільма «Сэрцаедкі». Ёй за 40, дачка каля 20. Выглядаюць які добрыя сяброўкі. Ніколі не скажаш, што маці і дачка. Сям'я досыць забяспечаная, прынамсі пакінуць у рэстарачы за вечар 200-300 тыс. для іх не праблема. Зразумела, што і сукенкі яны купляюць у элітных крамах. Аднак дзіўная асаблівасць: ніводна рэч ім не падыходзіць.

Любая дарагая сукенка праз колькі дзён (не больш за 14, згодна з законам) кладзецца на прылавак краны з кіслай мінай. Нягледзячы на тое, што ўчора яны з усмешкай прымакі кампліменты наконт шыкоўнага выгляду ад клубных мацэ.

Пасля адной-дзюх клубных вечарын этыкеткі нібы па ўзмаху чароўнай палачкі вяртаюцца на сваё месца. Перад прылаўкам буціка Галіна Міхайлаўна і Каця апрачонаць на твар маску расчараванні. І ніводзін прадавец не здольны пераўраўніць ні маці, ні дачку. Сукенка вяртаецца на былое месца, а грошы — у кішэню прадрымальных жанчын.

Грошы з паветра

Бабуля Зіна гандлюе ў пераходзе на станцыі метро «Каменная горка» даўно. Яна ведае ўсіх участковых міліцыянераў, суседак з кветкамі і прыкнамжам.

У скрывацы з таварам бабы Зіны заўжды парадак. Шампуні ў правым куточку каштуюць 500 рублёў за штуку. Маскі для твару ў левым яна аддае за тысячу. А горка бальзаму для цела «заважыць» па 300 рублёў пакецік. Калі прыгледзецца да тавару бабулі, то са здзіўленнем вы заўважыце парфумерныя ўзоры. Пакецік шампуню, крэму, ласьёнаў ад вядомых брандаў Зінаіда Паўлаўна назірае, наведваючы розныя краны, дзе праводзілі акцыі, з якіх палітызаваным пакетам. Адным з тых, што яна паспела скапіць на бясплатнай акцыі ў суседнім універсаме.

На кафедры за ежай

Пра тое, што ў гагасцы будзе юбілей ці свята, Уладзіміру Алегавічу звычайна не ка-

ЖЫЦЦЁ НА ХАЛЯВУ

зали. За 10 год сывы выкладчыкі ніколі не ўдзельнічаў, калі скідаваліся на падарункі, не давалі грошы і на пасяджэнні падчас свят на кафедры. Па словах лабаранткі, якой вельмі высокія навуковыя ступені не давалі.

Тактыка Уладзіміра Алегавіча была проста. Як толькі на кафедры пахлава смачнымі, ён «выпадока» праходзіў міма.

— Ой, дзятчаты, а што тут у вас так пахне? — пытаўся ён. — А можна мне кавалачак? — Адмаўляў у святя не прынята. І мужчына ладна пад'ядаў святочны стол. Пасля гэтага выкладчык раскланяваўся і адпраўляўся на іншыя кафедры. «Лавіць» святя там.

Абутак задарма

Галія Лёва не маюць у шафе старога абутку. Яны не выкінулі яго на сметнік, не раздзілі дзецім-сіротам ці людзям у нястачу. У іх кватэры старых зататпаных ботаў проста не знойдзецца. Яны купляюць абутак толькі ў айчынных крамах. Носіць яго роўна два месяцы па гарантыі, а пасля абмяноўваюць на іншы. Новы абутак пара іноў выбірае з невялікім дэфектам, які абсалютна не ўплывае на якасць кося. Аднак дае гарантыю абмену. І так пастаянна. Толькі аднойчы сямейны бізнэс ледзь не загубіла капрызлівая жонка. Яна напярсіла мужа купіць боцікі на шпільцы, якія прывезла сяброўка з Германіі.

— На твае тоўстыя ногі яны не падыдуць, — груба адказаў ён, пасля гадзіны ўгаворы ўскіпеў: — Ты што з глуду з'ехаў! Мы на абутак

PRO I КОНТРА

Сваімі поглядамі на халыву дзеляцца студэнткі БДУ Адар'я ГУШТЫН і Галіна ВЫБАДОУСКАЯ.

Галіна: — Я стаўлюся да халывы цалкам дадатна. Калі ёсць магчымасць, то патрэбна яе выкарыстоўваць. А чаму і не? Доўга разважаць, правільна ці не, звычайна няма часу. Таму, калі халыва ёсць, то патрэбна яе скапіць і адразу бегчы далей. Я б лічыла адпозіла халыву, напрыклад, у выглядзе 100 долараў на асфальце ад гэтых жа грошай на сталі ў суседа. У апошнім выпадку гэта не халыва.

Адар'я: — Я лічу, што халыва разбэшчае людзей. Таму што сэнс халывы ў тым, што вольна нічога не вучу і на экзамене атрымаваю дзясятку, ці ляху «на пачы» і на мяне звалюваецца кватэра. Чалавек перастае разумець той прасты факт, што, каб хоць што-небудзь атрымаць, трэба і нешта ўкладці. Пашукі халывы потым адлюстроўваюцца ў неадплатных падатках, няясна выкананых працах і г.д. Можна, у межах аднаго чалавечага жыцця гэта і не так страшна. А ў маштабах дзяржавы? Гэта велізарная страта рэсурсаў.

КАЛІ БЕЛАРУСЬКІЯ СТУДЭНТЫ БУДУЦЬ ЖЫЦЬ У ІНТЭРНАЦЕ?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

— Колькі каштуе жыллё ў інтэрнаце для замежных і беларускіх студэнтаў?

— Для беларусаў гэта фіксаваная цана — сорак пяць адсоткаў базавай велічыні, што складае 15 750 рублёў у месяц. Замежныя студэнты аплачваюць фактычны расход, які залежыць ад сезона, ужывання электраэнергіі і вады. Калі ўвесь інтэрнат напаліў святла звыш нормы, плаціць замежнік. Гэтыя працэдурныя вызначэння саўмяняе. Замежнікам трэба аплачваць таксама менавіта бясплатна. За прахыванне ў летні перыяд яны плацяць у сяроднім 40-50 тысяч рублёў, зімой — 70-80 тысяч рублёў у месяц. Такім чынам, замежны студэнт аддае за жыллё ў тры-чатыры разы больш, чым беларус. Але гэта ніякім чынам не заробак для ўніверсітэта. Атрымоўваецца, што студэнт проста аплачвае тое, што спажывае. Сваёй роду камунальныя плацяжы. Рэнтабельнасць нулявая.

Трэба помніць, што ў інтэрнаце працуюць прыбырлівыя, сацыяльна педагогі, дзяжурныя. І за гэта ніхто не плаціць — усё за кошт дзяржавы. Напрыклад, у кватэры няма вогнетушыцеля, а ў інтэрнаце ёсць, і не адзін, а гэта патрабуе канкрэтных расходаў. Шмат робіцца таксама і за пазабюджэтную грошы: купляюцца тэражоры, праводзіцца лакальная сетка.

— Па дамоў студэнта забараняецца карыстацца некаторай бытавой тэхнікай...

— Галоўная прычына ў тым, што інтэрнат не разлічаны на такія нагрукі. Замежнікі жывуць на такіх жа умовах, што і беларусы. Бытавой тэхнікі становіцца ўсё больш, а магчымасці

не дазваляюць выкарыстоўваць мікрахвалёўкі і іншыя рэчы. Але для зручнасці мы зрабілі ў інтэрнатах на кухнях разеткі пад электрачайнікі, у некаторых ёсць нават пральныя машыны, дзе за сімвалічную плату можна ёй скарыстацца. Што тычыцца камп'ютараў, то тут мы ідзем на ўступкі: сучасная мадэль не спэцыяльна шмат электраэнергіі, таму за перагрузкі можна не хвалявацца.

— Калі ў БДУ будзе вырашана праблема з засяленнем студэнтаў?

— Працэнт засялення вырас у гэтым годзе. Гэта звязана з адкрыццём новага будынка інтэрната. У наступным годзе ён будзе вышэй, таму што адкрыццё пасля рамонтна ішоў адзін. Наша мара — забяспечыць жыллё ўсіх студэнтаў. Яна можа быць вырашана ў перспектыве, у сілу таго, што падала нараджальнасць. Пасля пабудовы студэнцкай вёскі будзе заселена каля васьмідзесяці адсоткаў студэнтаў. Адукацыйны бум відавочны, таму будаваць буды.

Але працэс будаўніцтва працягваецца не месяц і не два. Паўгода — гэта толькі праектаванне. А яшчэ год будаўніцтва.

Нават калі ёсць грошы, прыйдзе не менш за два гады. Безумоўна, ёсць прагнозы паказчыкі, але пабудоваць інтэрнат — забавя нятанная. Новы будынак абшюшоў у 45 мільярд рублёў. Атрымоўваецца, што адно месца каштуе 15 тысяч долараў!

Уявіце: 1 квадратны метр — 2500 долараў! Але гэты з улікам мэбл, тэхнікі, сталовага абсталявання, медпунктам. Акрамя таго, на кожным паверсе ёсць чыталыня залы, пакоі для самападрыхтоўкі, камп'ютарны клас, спартыўныя пакоі.

Уладзіслаў КУЗЬМІН.

— На ваш погляд, плату за жыллё ў інтэрнаце патрэбна зніжыць?

— Я лічу, што не. Інтэрнат — вялікая сацыяльная карысць. Заробкі нашых грамадзян несумяшчальныя з еўрапейскім. Гэта добра, што камунальныя плацяжы ў нас не такія высокія, як у іншых краінах. Напрыклад, тыя ж 50 тысяч рублёў за жыллё — гэта толькі камунальныя паслугі, але было б падманам браць са студэнтаў такую плату, таму што астатняя грамадзяне аплачваюць па льготных тарыфах.

Уладзіслаў КУЗЬМІН.

ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ №12 ад 19 лютага 2009 года выдана Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь. Заснавальнік газеты — установа «Рэдакцыя газеты «Звязда»; грамадскае аб'яднанне «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі».

Галоўны рэдактар Уладзімір НАРКЕВІЧ. Адказны за выпуск — намеснік галоўнага рэдактара Анатоль СЛАНЕУСКІ. Адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкая, 10А. Кантактны тэлефон: 292-44-12. e-mail: posts@tut.by; info@zvuzazda.minsk.by. Газета адракувана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, г. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Тыраж 33.310. Нумар падпісаны ў 19.30.

МОЖАЦЕ КУРЫЦЬ. ТОЛЬКІ НЕ ТУТ...

У гэтым годзе першага верасня, акрамя заняткаў, ва ўсіх навуковых установах Беларусі пачалася законная барацьба з курэннем. Міністэрства адукацыі загадаў № 516 ад 27 ліпеня 2010 года забараніла курцы ў навуковых карпусах, на іх ганку і на прылеглай тэрыторыі. Прайшоў месяц. Ці змяніў тэрыторыю гэты загад?

Зразумела, што ў школах і раней вельмі жорстка сачылі за тым, каб вучні не курцы. У ВНУ гэта рабіць цяжэй: там на заняткі ходзяць ужо дарослыя людзі, якіх не паганяеш і тым больш не паклічаш бацьку да рэктара. Таму звычайна на прыбырлівыя гэтыя факультэты на пералынках пераўтвараюцца ў стыхійную курьліну.

Давайце наведваем некаторыя ўніверсітэты.

Сярод студэнтаў БДУ асабліва «вядомы» філалагічны факультэт. Там ёсць курьліны, якіх не падлічыць даволі часта наведваюць. Зайшоў туды і я.

«Я нічога не чуў наконт гэтага, — сказаў Сяргей, студэнт 4 курса, калі я расказаў яму пра забарону. — Вунь у нас ёсць ахоўнік, але ж яны нас не ганяюць. Я ўвогуле лічу, што трэба, каб месцы для курэння былі». А вольна што думае аб гэтым Сяргей Ваўжык, намеснік доцэнта па вучэбна-выхавальнай працы і сацыяльных праблемах: «Абявы ў нас вясцяць. Пытацца ніхто не хоча гэтага ведаць. А курьліны патрэбны, каб не хадзілі на ганак курцы. Але ж бавяць частам, хутчэй за ўсё, тыя, хто мае шмат «хвастоў». Не наведваюць заняткі, а потым па некалькі гадзін да мяне ў чаргах стаць».

Цікавае паптыка ў дачыненні да курьлішчыкаў практыкаецца ў БНТУ. Там ужо даўно ідзе барацьба за здарова лад жыцця. Той, хто хоць раз быў на тэрыторыі ўніверсітэта, напэўна, заўважыў шыльдачкі «Курэнне забаронена», якія там «насаджаны» вельмі густа. «Мы яшчэ да гэтага загад забаранілі «дымчы» на тэрыторыі ўстаноў. Гэта нават прапісана ў правілах унутранага распарадку. За выкананнем сачаць самі студэнты, — расказавае Алег Гусев, праэктар па вучэбнай рабоце, сацыяльных птытаных, фізічнай культуры і спорце. — Але ў нас ёсць спецыяльна абсталяваныя месцы для курэння, каб ніхто не бегу на праэкт. Увогуле, у нашым універсітэце становіцца модна не курцы».

Студэнты першага курса Ілья і Павел маюць сваё меркаванне: «Мы самі не курым, але бачым, што адбываецца. Тыя, хто спрабуе збегчы на перапынку з чыгарэттай да курьліны, часцей за ўсё спазняюцца потым на заняткі. Таму часта кураць у прыбырліных».

А мая знаёмая з БДУРА расказала, як з курэннем змагаюцца ў яе ўніверсітэце. «У нас ёсць моладзевая ахова і добраахвотная дружына. І тыя, і другія маюць права рабіць заўвагі курьлішчыкам. Зразумела, што за руку не халаюць і не вядуць да доцэнта, але могуць папарсіць адцыні па пэўную адлегласць ад устаноў ці проста затушыць чыгарэты. А пра новы загад міністэрства ўсім студэнтам казалі на куратарскіх гадзінках», — паведаміла Ганна, студэнтка 2 курса.

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ.

НОВЫЯ ЗВЕСТКІ ПРА ЧАЛАВЕКА

УДАЛОСА АТРЫМАЦЬ НА «ТЭАТРАЛЬНЫМ КУФРЫ-2010»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

БЫКАЎ ПД ПАДЭШВАЙ ЧАРАВІКА

Ведаецца, людзі аднолькавыя ва ўсім свеце. Безумоўна, ёсць нейкія этнічныя асаблівасці, ад розненні ў менталітаце і г.д. Але ў агульначалавечым, філасофскім сэнсе афрыканец мае абсалютна такі ж набор пачуццяў і эмоцый, як і француз, амерыканец, палак альбо беларус. Паглядзеўшы спектаклі замежных тэатраў, я лішні раз у гэтым пераканалася.

Камерная пастаноўка «Пад падэшвай чаравіка» Тэатра новага мастацтва з Польшчы аказалася сёлета сярэд самых выбітных. Нездарма Матэвуш Мікалайчык атрымаў прыз за найлепшую мужчынскую ролю. Два чалавекі — мужчына і жанчына — аказаліся на мяжы (альбо па-за мяжой?) нервовага зрыву. Яны не ведаюць самі, чаго хочуць ад жыцця, і сітуацыя, якая разгортваецца на сцэне, — гэта класічная экзістэнцыйная сітуацыя. Жыццё і смерць, роспач і надзея, страх і ўзнеснасць. «Пад падэшвай чаравіка» — з раду гэтых «балталагічных» спектакляў, калі дыялогі актыва працуюць на тое, каб найбольш ахарактарызаваць персанажаў, іх унутраны стан. «Пад падэшвай чаравіка» — гэта спектакль, які сыгралі, можна сказаць, лежачы на падлозе. Ніякіх дэкарацый, зручна побываваць вопратка, мінімалістычнае музычнае афармленне — вольна ўсё, што патрэбна для таго, каб бліскуча разыграць блізкаю нам, беларусам, амабы быкаўскаю «памяжуню» гісторыю двух людзей.

Крыўдна, але пастаноўкі беларускіх моладзевых тэатраў не вытрымлівалі канкурэнцыі з замежнымі... Наша моладзь, выхаваная на творах Васіля Быкава, аказалася не здольная пранікнуць ні яго экзістэнцыйнай філасофіяй, ні нейкай іншай філасофіяй. Яна быццам перастала адчуваць глыбіню... У тэатра «На балконе» Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта ў пастаноўцы «Эмігрантаў» паводле Славаміра Мрожака філасофскія разважанні не атрымаліся з'яўча да сур'эзнага ўзроўню. Стрымана і ненатуральна гучалі развагі аб сутнасці жыцця і смерці, чужыні і радзімы. Магчыма, з-за легкаважнага максімалісцкага ўзроўню атыстаў не ўдалося як след уявіцьца ў ролі? Можна, справа ў менталітаце — страх спазнінчужы нешта забароненае, таімяніча? Можна, ім не халае нейкай унутранай разнаўленнасці?... Дзіўна... Моладзь заўжыць ліньчыца найбольш чужай да розных разваг, найбольш актывнай у сэнсе рэфлексіі і аналізу. А выканаўцы галоўных роляў у «Эмігрантаў» проста не прапусцілі ўсю філасофію польскага драматурга пра гэтыя.

Паўстае пытанне: чаму ж іх замежным аднагодкам гэты ўдаецца?.. Спектакль «Восем японскіх кіягенаў» тэатра «ТУТ» Тартускага ўніверсітэта (Эстонія), напрыклад, быў працягты тонкай філасофіяй, якая ў выкананні студэнтаў-акцёраў набывала толькі дадатковую магчымасць і натуральнасць. Кіягенны — гэта кароткія сатырычныя вершы пераважна ў

выглядзе дыялогаў паміж гаспадаром і служкам, мужчынам і жанчынай, у якіх высмейваюцца чалавечыя недахопы: наіўнасць, глупства, скваннасць і г.д. Гэта досыць сур'эзны матэрыял для непрафесійных акцёраў. Тым не менш эстонцы паспяхова з ім справіліся, і прыз за найлепшую мужчынскую ролю другога плана атрымаў якраз акцёр гэтага тэатра.

Я падумала: аддавайце сваіх дзцяц і маленства ў тэатральныя гурткі і аматарскія тэатры, у будучым гэта зробіць маленькіх беларусаў больш камунікабельнымі і верне ім страчане на працягу гісторыі пачуццё ўласнай годнасці і свабоды. А беларускі тэатр стане больш канкурэнтаздольным.

ТЭАТР ДЛЯ ЛЮДЗЕЙ

На жаль, мастацтва сёння страціла тую значнасць, якую мела раней. Дакладней, не так. Мастацтва мае такую ж значнасць, трагедыя ў тым, што людзі перасталі яе разумець і адчуваць... Вось, напрыклад, тэатр. Функцыя, якія ён некалі выконваў, сёння паспяхова выконвае тэлебачанне. Глядзіце калі раней людзі імкнуліся ў тэатр дзеля таго занага жа захаплення, дзеля таго, каб пабачыць трагедыю, камедыю, драму, наогул нейкае відэішча, каб потым усё гэта абмеркаваць, то сёння тое ж самае адбываецца з тэлебачаннем, хоць і яно ўжо саступае пазіцыю інтэрнэт-навінам і відэа на youtube.com. Тэлебачанне забяспечвае людзей пэўным наборам праграм, якія выклікаюць адпаведны набор эмоцый. Яны неабходныя для таго, каб людзі адчувалі сабе людзьмі, груба кажучы. Тэлебачанне, дзякуючы таму, што змагло пранікнуць у кожны дом чыста тэхнічна, хутка змясціла тэатр на перыферыю. Тэатр стаў элітарным, інтэлектуальным, інтэлігентным. Але не менш глыбокім, не менш чалавечым, не менш пра чалавека. Гучыць, магчыма, вельмі пафасна, але хочацца засярачаць тых людзей, якія не лічаць мастацтва неабходным для развіцця чалавечства. Без мастацтва жыццё рызыкне пераўтварацца ў механічную аперацыю, паслядоўнасць машынальных дзеянняў. І ніякае тэлебачанне і інтэрнэт не ўратаюць такога жыцця. А тэатр — гэта жывая камунікацыя, якая прымушае чалавека думаць самастойна менавіта дзякуючы сваёй умоўнасці. Тэатр пакаіда прасторы для творчасці кожнага глядача. У аднозненне ад таго ж тэлебачання, дзе ўсё спрэчана і танна, усё дадана за вас, калі вам застаецца толькі бессэнсозна пагнацца нейкім прадукт. Арганізатары «Тэатральнага куфра-2010» усё гэта рэалізуюць. І падтрымліваюць высакордонныя памякніцы моладзі ствараць тэатральныя пастаноўкі. Менавіта са студэнцкіх тэатраў пачынаюцца сур'эзы, дарослы тэатр. Менавіта тут з'яўляюцца маладыя таленты, якія падаюць надзею і часам вырастаюць у «зорак».

Менавіта студэнцкі тэатр мае больш свабоды творчасці, яму ахвотна даруюць няўдачы і вітаюць там самыя радыкальныя эксперыменты.

Вольга ЧАЙКОўСКАЯ.

Уласнае імя: беларускае і не вельмі...

Аліса, Джульета, Паўлінка — гэраіні казак, фільмаў, тэатральных пастановаў. Іх імёны не пераблытаюць. Яны адразу выклікаюць сцілі асацыяцыі. Могуць змяняцца малючкі ў кніжках, актрысы, дэкарацыі, але самі імёны дзятчаты падкажуць нам, якімі ўяўляюць іх вобразы. А сённяшнія імёны, не геранічныя, не гістарычныя... Чаму менавіта іх выбіраюць, і чаму?

ЗАГС і Маладзечна паведаміла, што сярэд нованароджаных дзятчын імёны Мілана, Лізавета, Кацярына, Марыя. Зноў пазіцыю лідара вярнула імя Любоў. Радзей сустракаецца Таіра. Хлопчыкаў найбольш часта называюць Кірыл, Мацвей, Цімафей, Уладзіслаў, Аляксандр. «На кругі свая» вярнуўся Іван. Больш рэдкія імёны — Рувім, Эмір.

Калі таго жадаюць бацькі дзятчын, супрацоўнікі ЗАГСа павінны зарэгістраваць любое імя, якім бы вывэрчэнні яно ні было. Ндаўна маці захачэла назваць дзятчынку Наомі. Ніякіх праблем не было. Жанчына напісала заяву, і супрацоўнікі ЗАГСа зарэгістравалі маленькую паслядоўную знакамці мадэль. Я запыталася, ці бываюць бацькі, што жадаюць запісаць у пасведчанні аб нараджэнні беларускіх варыянт імені, напрыклад, не Дмітрый, а Зміцеў? Мне адказалі, што такое здараецца рэдка. Быў нядаўна адзін тата, што прычыніваў хачеў назваць сваю дачку Ганнай. Жанчыны-прадвіжніцы чырплага тлумачылі яму, што ёсць «нармальнае рускае імя Анна», паказвалі менавіта гэтыя імя ў слоўніку. Ды дзівак уперся на сваім, і пераканана яго так і не ўдалося.

Часам бацькі прыходзяць рэгістраваць немаўля, яшчэ не выбраўшы для яго імя, і просьба дапамагчы вызначацьца. У такім выпадку ў Маладзечанскім ЗАГС і ім прапануюць зазірнуць у чарковы календар і выбраць імя святвоя, які значыцца за днём нараджэння малогта. Тады гэтыя святвы ўсё жыццё будзе ахоўнікам дзятчын. Многія бацькі так і робяць.

Я ж задумалася, што можа даць найлепшую парадку наконт імёнаў нам, маладымі і шчаслівым. І атрынала адказ: мёртвыя тыя, што шлі адзіны ў нябыт (папулярна патлумачу крыху ніжэй).

Наймядзейшай тагачаснай мужчынскай імёны нашых продкаў — гэта Якаў, Марк і Іосіф. Згадзіцца, у іх быў нядрэнны густ. Таксама даволі часта сустракаліся

Дзятчын, Лярыён, Вікенці, Франца, Устыян, Марцін, Пракоп, Апанас, Анурый, Кандрат, Цімафей, Тарас. Самыя папулярныя старадаўнія імёны слабой паловы прасачылі больш складана, бо яны не значацца на помніках іх дзятчын, а мужчынскія імёны па бацьку. Тым не менш жанчын у той час звалі Варвара, Калодзія, Пракоўя, Лукер'я, Леакадзія, Агрыпіна, Ванда, Васюта, Паўліна, Анэля, Пелагея.

Цікава бачыць на помніках імя імя імя, якія мелі пэўны гісторычны асцяг: Вячаслаў (князь Вячка), Генрых (першы выбарны кароль Рэчы Паспалітай), Ядвіга (польска-літоўска каралева). Прызначаюць, знаёдыч двух Адольфаў было не так прыемна.

Нашы продкі-мужчыны мелі шмат біблейскіх імёнаў: Фам — апостал, Лука — евангеліст, Захар — прарок, Варфаламэй — адзін з вучняў Хрыста, Серафім — анёльскай шаціскарылая іста. Аказваецца, самыя папулярныя мужчынскія імёны таго часу таксама біблейскія: Якаў — прабацька, Марк — евангеліст, Іосіф — прабацька, муж Марыі — маці Хрыста. Дзіўна, але тэорыя пра «два фундаменты» аказваецца яшчэ больш дзейнай, чым здаецца на першы погляд.

Прынамсі, ніводных Каці, Тані, Светы, Олі, Сашы, Сяргея на старых могілках я не знайшла.

Некаторыя звычкі наш імёны былі і раней, але мелі зусім іншую форму. Напрыклад, Іра — Ярыяна, Ганна — Ноша, Антаніна — Тося. Найбольш моцы розных формаў мае Антон — гэта і Анцік, і Антук, і Антос, і Антонік. Жонак часта называлі па імёнах іх мужоў — Антухыя, Іваніка, Кароля (мужчына, як-ніяк, галава ў доме!). Часта клікаць была накіраваная на помнікі, а дакладней, на імёны, якія на іх напісаны. Гэтыя назвы не могуць быць ні выдумкай аўтара літаратурнага твора, ні пераблытанымі ўспамінамі сталага чалавека. Гэта факты. Так звалі прабабуль, пра дзятчын, прапрадзятчын, «прапрапра...траюрэдныя» цётка...

3 кастрычніка споўнілася 20 гадоў аб'яднання Германіі. Спецыяльны карэспандэнт «Звязды» Глеб ЛАБАДЗЕНКА правёў тэзьдзень у Берліне, Ляйпцыгу і Потсдаме, каб даведацца, што змянілася за гэты час

3 нагоды круглай даты ўрад Германіі запрасіў у прэс-туржурналістаў з 13 краін: Аргенціны, Грузіі, ЗША, Македоніі, Партугаліі, Італіі, Японіі, Пакістана, Гватэмалы, Казахстана, Сербіі і Паўднёвай Карэі. Ад Беларусі быў запрасаны карэспандэнт «Звязды».

Ведаеце, якая паралель не пакідала мяне гэты тэзьдзень? Заходняя і Усходняя Беларусь. Адноўчы мне давялося рабіць такі рэпартаж — наведваць дзве суседнія вёскі: Рубяжэвічы Стаўбюцкага раёна і Баравое Дзяржынскага. Да 17 верасня 1939 года першая знаходзілася ў Польшчы, другая — у Савецкім саюзе. Спраўдзілі аднаўчы для мяне стала, што тая мяжа застаецца ў сьвядомасці староўчы людзей і цяпер. У размове яны называлі адно аднаго «паляк» і «савецкі», згадалі мінулыя грахі, даводзілі сваю рашучы перакананні, каму тады жылося лепш. Але з 1939 года мінула перададзец даштыш — дарэмна, 20 гадоў — мізэрны прамажак для гісторыі.

У Германіі мы наведвалі розныя дзяржаўныя і грамадскія ўстановы, размаўлялі з чыноўнікамі і актывістамі, сведкамі і ўдзельнікамі гістарычных падзей 1989—1990 гадоў. Арганізатары бліскачкі ролі праграму, якая паказала ўсё з самых розных ракурсаў.

Для пачатку каротка нагадаю сутнасць справы. Пасля Другой сусветнай вайны Германія засталася падзеленай на дзве часткі: пракамуністычную ўсходнюю ГДР (якая кантралювалася Савецкім саюзам) і заходнюю ФРГ (якая кантралювалася Амерыкай, Францыяй і Вялікабрытаніяй). За гады існавання мяжы пры спробе ўцячы з Усходу на Захад памежнікі забілі, па афіцыйных звестках, 1068 чалавек, па неафіцыйных — як мінімум удвая болей. Камуністы давалі ГДР да рукі: у 1989 годзе калі рухнула Берлінская сцяна, прыбытак грамадзян ГДР склаў 30% ад прыбытку грамадзян ФРГ. Пасля аб'яднання былі падпісаны Пакт Салідарнасці, пасля яшчэ адзін — паводле якога да 2019 года ФРГ даўце эканоміку былой ГДР, падымаючы яе да прыстойнага ўзроўня (за кошт кожнага грамадзяніна — «падатка салідарнасці» складае 5,5% ад падаходнага падатку). На цяперашні момант прыбытак былых «усходнікаў» павялічыўся да 75-80% ад прыбытку «заходнікаў».

«Ад часу яднання мы скарацілі войска больш чым у 6 разоў»

— Мне 48 гадоў, я жанаты, маю дзіця, у Бундэсверы служу з 1986 года, — нетрадыцыйна для нас прадставіў падпалкоўнік Гайнэр Брокерман, адказны за сувязі з грамадскасцю і прасай федэральнага міністэрства абароны Германіі.

Наша першая сустрэча менавіта ў міністэрстве абароны. 20 гадоў таму перад ім паўстала сур'ёзная праблема — аб'яднаць войскі дзвюх краін, якія сталі адным цэлым. Аспекту ў пра-

У архіве «Штазі» захоўваецца 18 тысяч васьмі такіх мяжоў з парэзанымі на дробныя кавалачкі документамі.

У архіве «Штазі» вам ахвотна пакажуць, як выглядала асабістая картка...

У архіве «Штазі» захоўваецца 18 тысяч васьмі такіх мяжоў з парэзанымі на дробныя кавалачкі документамі.

значная частка ўсходніх вайскоўцаў супрацоўнічала з таемнай паліцыяй «Штазі». Ад іх пазбавілася адным махам.

Пасля 1945 года і да аб'яднання Германіі ў пракамуністычнай ГДР знаходзілася некалькі соцень тысяч савецкіх салдат. На перамовах з Міхаілам Гарбачовым была дасягнутая дамоўленасць аб іх вывадзе. Пасля аб'яднання вайскоў колхасцы салдат бундэсвера складала 1 мільён 414 тысяч чалавек. З таго часу ідзе скарачэнне: у 2006 войска налічвала ўжо 356 тысяч чалавек, на цяперашні час — каля 217 тысяч. У вялікай ступені гэтак скарачэнне спачатку было абумоўлена чыстай шэрагаў вайскоўцаў ад былых агентаў «Штазі». Не ўсіх, аднак, удавалася выпліць адразу — таму працэс цягнуўся амаль 10 гадоў. Тамэй для спрэчак і абурэнняў доўгі час было тое, што адстаўныя вайскоўцы з былой ГДР атрымлівалі значна меншую пенсію, чым салдаты бундэсвера. Але цяпер пенсіі зраўняліся — што, зноўку ж, падабаецца далёка не ўсім.

Падпалкоўнік Брокерман расказаў, што заданы войска істотна змяніліся за 20 гадоў. — Цяпер наша задача — не абарона краіны ў яе межах, гэта адступала на задні план. Дзякуючы Богу, Германія цяпер знаходзіцца ў добрых стасунках з усімі краінамі-суседзямі. Таму задача войска — быць гатовымі да знешняй небяспекі, якая ідзе далёка ад нашых межаў. Які супрацьстаяне сусветнаму тэрарызму.

У Германіі ідуць гарачыя дэбаты: павінна войска стаць канчаткова кантрактным ці трэба адмяняць тэрміновую службу.

— Цяпер тэрміновая служба складае 6 месяцаў. Сітуацыя такая, што гвалтам ужо нікога ў войска не цягне. Абмежаваны па здароўі надзвычай шырокія — пры жаданні кожны другі знойдзе ў сабе нешта з гэтага спіску. Аднак пераход на цалкам кантрактнае войска — пытанне выключна эканамічнае, бо яго ўтрыманне абдыдзе дзяржаве даражэй. Але прыклад Францыі,

якая ўжо ліквідавала сістэму тэрміновай службы, нас натхняе. Бо прафесійнае войска, хоць і абыходзіцца даражэй, больш якаснае, больш дзейснае...

«Мы штодня сваімі сэрцамі тлумачым, чаму павінны выдатковаць гэтыя грошы»

У Міністэрстве ўнутраных спраў я чакаў пацвердзіць распавядзе аб працы паліцыі. Але пра гэта пацуж найменш. Высветлілася, што

справамі паліцыі займаецца ўрад кожнай з 16 федэратыўных земляў Германіі. Непад-

справамі паліцыі займаецца ўрад кожнай з 16 федэратыўных земляў Германіі. Непад-

справамі паліцыі займаецца ўрад кожнай з 16 федэратыўных земляў Германіі. Непад-

справамі паліцыі займаецца ўрад кожнай з 16 федэратыўных земляў Германіі. Непад-

Архіўнае фота: гэдзэраўскія памежнікі сочаць за «парушальнікамі».

— За 20 гадоў з'явіліся новыя шмат, — кажа міністэрскі дэпутат Штэфан Бемельманс. — Адрозны пасля ліквідацыі ГДР узровень прыбытку насельніцтва склаў 30% ад прыбытку грамадзян ФРГ. Цяпер гэтая лічба, хоць і не зраўнялася, але ўзялася да 75-80%. Пасля аб'яднання мы атрымалі яшчэ 17 мільёнаў грамадзян. І сутыкнуліся з вялікай праблемай: уся прамысловасць ГДР была настолькі адставай і неусучаснай, што патрабавала карэннай мадэрнізацыі. Прычым значная частка прамысловасці была арыентаваная на вытворчасць зброі і ваеннай тэхнікі — і ўсё гэта ў адзін дзень стала непатрэбным...

Спадар Бемельманс тлумачыць, што Пакт Салідарнасці — гэта крок сэрца, а не палітыкі ці эканомікі. — У мяне часта пытаюцца, колькі каштавала для ФРГ аб'яднанне з ГДР... Сапраўды, гэтая сума вельмі вялікая. Я не падлічваю, але сустрэкаў у прэсе лічбу ў паўтрыльёна ці трыльён еўра... У такіх справах нельга падлічваць. Мы разумелі, што іншага шляху ўсё адно няма. Мы адзін народ — і муслі дапамагчы грамадзянам ГДР выкараціцца з прорвы, у якой яны знаходзіліся. Мы кожны дзень сэрцам тлумачым сабе, каму і навошта мы аддаём гэтыя грошы. 20 гадоў таму ў ГДР была папулярная фраза: «Калі заходняя марка не пойдзе да нас, мы пойдзем да заходняй маркі». І сапраўды, людзі ў пошуках лепшай долі пачалі ўцякаць з Усходняй Германіі ў Заходнюю. Каб уратаваць сітуацыю, трэба было неадкладна пачаць працэс развіцця эканомікі, што было немагчыма без велізарных дацяццяў. Дарогі, будынкі, тэхніка, прамысловасць, інфраструктура... Працэс пераезду людзей удалося ўнармаваць. З 17 мільёнаў усходнікаў на захад пераехалі 3,5 мільёна чалавек. Але паступова з Захаду на Усход пераехалі 2,4 мільёна. Наколькі гэта адняць і тыя ж людзі, скажаць цябе, бо ніхто спецыяльна не падлічваў. Але з прычыны ўцякаў мы назіраем тэндэнцыю змяншэння на Усходзе насельніцтва працоўнага ўзросту. Цяпер гэта 45% насельніцтва, але паводле падлікаў адмысловаўцаў, да 2020 года будзе ўсяго 30 працэнтаў... Буныя фірмы з Захаду так і не пераехалі на Усход. Гэта незвычайна, бо тысячы чалавек не згадзяцца змяняць месца жыхарства...

Мільёны новых пасажыраў

На адной з сустрэч нам распавялі пра новы аэрапорт, які будзецца ў Берліне. Адметна, што гэта будзе трэці аэрапорт нямецкай сталіцы.

Усё праз тое, што два існыя аэрапорты — Шонфельд і Тэгель — былі арыентаваныя адпаведна на Заходнюю і Усходнюю Германію. Іх магунтасці і ўзровень былі разлічаны гэтак жа чынам. Аднак за 20 гадоў свабоды шкаваць да Германіі ўзнялася ў разы, таму ўзнікла неабходнасць стварэння новага аэрапорта.

Дзя з'явілася 20 гадоў таму, адразу пасля аб'яднання. Значны час заняло праектаванне і ўзгадненне. Але цяпер «грубае» будаўніцтва практычна скончанае. Плошча новага аэрапорта і прылеглага комплексу з атэліямі і бізнес-цэнтрам складе «2000 футбольных паляў». У новым комплексе створыць 20 тысяч працоўных месцаў. У 2012 годзе, калі аэрапорт адкрыцца, ён будзе здольны прыняць да 27 мільёнаў пасажыраў за год. Паступова гэтая лічба па меры неабходнасці можа павялічыцца да 45 мільёнаў. Для параўнання: аэрапорт Франкфурта сёння прымае да 59 мільёнаў пасажыраў за год, аэрапорт Мюнхена — 32 мільёны... Аэрапорт «Мінск», нагадаю, прымае каля 1 мільёна пасажыраў.

«Даносчыкі натхнілі пісалі ў даносах нават тое, чаго не было»

«Штазі» — сакрэтная паліцыя ГДР. Пасля аб'яднання Германіі службы гэты паспра-

бавалі знішчаць дакументаў — і часткова гэта удалося. Калі іх спынілі, то рашу ахайна сабраць у архіў «Штазі», каб даказаць да гістарычнай справядлівасці. З 1991 года і па сёння архіў «Штазі» атрымаў больш за 2 мільёны запятыў ад грамадзян. Яны прагнуць ведаць, хто пісаў на іх паклёпы.

— Цяпер мы атрымліваем каля 80 тысяч запятыў штогод, — кажа Іхтм Фэрстэр, загадчык адрэса выкарыстання дакументаў архіва «Штазі». — Прычым 75% гэтых запятыў — ад людзей, што звяртаюцца ўпершыню. 20 гадоў яны не наважваліся даведацца, хто пісаў на іх паклёпы. Для многіх гэта і цяпер балюча — лепш не ведаць, бо можаж расчаравацца ў самых блізкіх людзях... На нашых вачах адбываліся сапраўдныя трагедыі — калі высьвятлялася, што бацькі даносілі на сына, а жонка — на мужа...

Нам цікава, што робіць супрацоўнікі архіва, калі сустракаюць дакументаў, якія сведчаць пра злчынствы. Напрыклад, калі пасля лжывага даносу нехта сеў у турму. — Мы абавязаны перадаваць звесткі ў пракуратуру толькі калі яны тычацца дзяржаўных злчынстваў, — кажа спадар Фэрстэр. — Тое, пра што вы птаецеся, бо тысячы чалавек не згадзяцца змяняць месца жыхарства...

Усё гэта павінна быць адноўлена, — перакананы Іхтм Фэрстэр. — Бо гэты разразаны матэрыялы — надзвычай каштоўныя. Гэта — не здадзеныя ў архіў справы, а тое, што ляжала на п'яньмовых сталах у супрацоўнікаў «Штазі», з чым яны актыўна ў той час працавалі. Яны кінулі напярэй знішчач менавіта тое, што было пад рукой. Для многіх людзей гэты матэрыялы вельмі важныя.

Нам паказваюць прыклады архіўных картэк з імёнамі стужацоў. Расшыфраваць іх было нялёгка, бо ў «Штазі» была створаная шматступенная сістэма канспірацыі. З адных картэк дакладна вядома, хто быў стужацоў — але там толькі імяны. На імяны, але незразумела, хто чым займаўся. Каб супаставіць гэтыя звесткі, спатрэбіліся гады працы.

— Падобна схема дзейнічала і ў савецкай спецслужбе, — кажа спадар Фэрстэр, — бо пры стварэнні сістэмы шыфравання ў 50-я гады адбыліся на «пажаданні» савецкага боку, у гэтым бралі ўдзел савецкія афіцэры.

Як кажуць супрацоўнікі архіва, стужак ад стужаца істотна розніцы. Некаторыя людзі вымушана супрацоўнічалі, але пры гэтым пісалі даносы без усялякага зместу, якія моцна не шкодзілі людзям. Іншыя татхнёна пісалі нават тое, чаго не было, — і запяўвалі такой інфармацыяй цэлыя тамы. У выніку невінаватыя людзі маглі страціць працу ці нават сесці ў турму...

Нехта з журналістаў запяўляе, колькі ж абыходзіцца Германіі ўтрыманне архіва «Штазі», які, апроч берлінскага цэнтра, мае шэраг рэгіянальных адрэаляванняў. Адкаж — 240 мільёны еўра штогод. Але відавочна, што немцы не шкадоўць гэтых грошай. Яны разумеюць, што на аднаўленне гістарычнай справядлівасці шкадаваць грошы нельга і нават супрацьказана.

Глеб ЛАБАДЗЕНКА. Фота аўтара. Берлін—Мінск. (Працяг будзе.)

P.S. Аўтар шчыра дзякуе Амбуладзе Германіі ў Мінску за цудоўную арганізацыю паездкі.

ЦІ СТАЛА ГЕРМАНИЯ АДНОЙ ДЗЯРЖАВАЙ ПРАЗ 20 ГАДОЎ ПАСЛЯ АБ'ЯДНАННЯ?

Усё праз тое, што два існыя аэрапорты — Шонфельд і Тэгель — былі арыентаваныя адпаведна на Заходнюю і Усходнюю Германію. Іх магунтасці і ўзровень былі разлічаны гэтак жа чынам. Аднак за 20 гадоў свабоды шкаваць да Германіі ўзнялася ў разы, таму ўзнікла неабходнасць стварэння новага аэрапорта.

Дзя з'явілася 20 гадоў таму, адразу пасля аб'яднання. Значны час заняло праектаванне і ўзгадненне. Але цяпер «грубае» будаўніцтва практычна скончанае. Плошча новага аэрапорта і прылеглага комплексу з атэліямі і бізнес-цэнтрам складе «2000 футбольных паляў». У новым комплексе створыць 20 тысяч працоўных месцаў. У 2012 годзе, калі аэрапорт адкрыцца, ён будзе здольны прыняць да 27 мільёнаў пасажыраў за год. Паступова гэтая лічба па меры неабходнасці можа павялічыцца да 45 мільёнаў. Для параўнання: аэрапорт Франкфурта сёння прымае да 59 мільёнаў пасажыраў за год, аэрапорт Мюнхена — 32 мільёны... Аэрапорт «Мінск», нагадаю, прымае каля 1 мільёна пасажыраў.

«Даносчыкі натхнілі пісалі ў даносах нават тое, чаго не было»

«Штазі» — сакрэтная паліцыя ГДР. Пасля аб'яднання Германіі службы гэты паспра-

бавалі знішчаць дакументаў — і часткова гэта удалося. Калі іх спынілі, то рашу ахайна сабраць у архіў «Штазі», каб даказаць да гістарычнай справядлівасці. З 1991 года і па сёння архіў «Штазі» атрымаў больш за 2 мільёны запятыў ад грамадзян. Яны прагнуць ведаць, хто пісаў на іх паклёпы.

— Цяпер мы атрымліваем каля 80 тысяч запятыў штогод, — кажа Іхтм Фэрстэр, загадчык адрэса выкарыстання дакументаў архіва «Штазі». — Прычым 75% гэтых запятыў — ад людзей, што звяртаюцца ўпершыню. 20 гадоў яны не наважваліся даведацца, хто пісаў на іх паклёпы. Для многіх гэта і цяпер балюча — лепш не ведаць, бо можаж расчаравацца ў самых блізкіх людзях... На нашых вачах адбываліся сапраўдныя трагедыі — калі высьвятлялася, што бацькі даносілі на сына, а жонка — на мужа...

Нам цікава, што робіць супрацоўнікі архіва, калі сустракаюць дакументаў, якія сведчаць пра злчынствы. Напрыклад, калі пасля лжывага даносу нехта сеў у турму. — Мы абавязаны перадаваць звесткі ў пракуратуру толькі калі яны тычацца дзяржаўных злчынстваў, — кажа спадар Фэрстэр. — Тое, пра што вы птаецеся, бо тысячы чалавек не згадзяцца змяняць месца жыхарства...

Усё гэта павінна быць адноўлена, — перакананы Іхтм Фэрстэр. — Бо гэты разразаны матэрыялы — надзвычай каштоўныя. Гэта — не здадзеныя ў архіў справы, а тое, што ляжала на п'яньмовых сталах у супрацоўнікаў «Штазі», з чым яны актыўна ў той час працавалі. Яны кінулі напярэй знішчач менавіта тое, што было пад рукой. Для многіх людзей гэты матэрыялы вельмі важныя.

Нам паказваюць прыклады архіўных картэк з імёнамі стужацоў. Расшыфраваць іх было нялёгка, бо ў «Штазі» была створаная шматступенная сістэма канспірацыі. З адных картэк дакладна вядома, хто быў стужацоў — але там толькі імяны. На імяны, але незразумела, хто чым займаўся. Каб супаставіць гэтыя звесткі, спатрэбіліся гады працы.

— Падобна схема дзейнічала і ў савецкай спецслужбе, — кажа спадар Фэрстэр, — бо пры стварэнні сістэмы шыфравання ў 50-я гады адбыліся на «пажаданні» савецкага боку, у гэтым бралі ўдзел савецкія афіцэры.

Як кажуць супрацоўнікі архіва, стужак ад стужаца істотна розніцы. Некаторыя людзі вымушана супрацоўнічалі, але пры гэтым пісалі даносы без усялякага зместу, якія моцна не шкодзілі людзям. Іншыя татхнёна пісалі нават тое, чаго не было, — і запяўвалі такой інфармацыяй цэлыя тамы. У выніку невінаватыя людзі маглі страціць працу ці нават сесці ў турму...

Нехта з журналістаў запяўляе, колькі ж абыходзіцца Германіі ўтрыманне архіва «Штазі», які, апроч берлінскага цэнтра, мае шэраг рэгіянальных адрэаляванняў. Адкаж — 240 мільёны еўра штогод. Але відавочна, што немцы не шкадоўць гэтых грошай. Яны разумеюць, што на аднаўленне гістарычнай справядлівасці шкадаваць грошы нельга і нават супрацьказана.

Глеб ЛАБАДЗЕНКА. Фота аўтара. Берлін—Мінск. (Працяг будзе.)

P.S. Аўтар шчыра дзякуе Амбуладзе Германіі ў Мінску за цудоўную арганізацыю паездкі.

Джорджыя ПЕТРАСЯН, найлепшы баец-ударнік свету: «Гэты беларус аказаўся фантастычным супернікам!»

У фінальных спарторніцах К-1 дзейны чэмпіён свету не змог накатаваць беларускага дэбютанта. Хоць за відавочна перамогу італьянскага накаяўца напярэдні дубою прагласавала 96% рэспандэнтаў.

У нядзелю, 3 кастрычніка карэйскі Сеул прымаў так званая фінальная Гран-пры К-1 (самыя папулярныя ўдарныя адзінаборствы на планеце пасля прафесійнага бокса). У лік 16 найлепшых сярэдневагавайку свету (кікбоксёраў, каратэістаў, тэквандыстаў, тайбаксёраў і гэтак далей) увайшоў і беларус Віталь Гуркоў (70 кг). Гэта быў першы выступ нашага байца на такім высокім узроўні: перад шматмільёнай тэлеаўдыторыяй, у такой зорнай кампаніі. Нягледзячы на гэта, беларуса адрозж паставілі з чэмпіёнам свету на К-1 італьянцам Джорджыя Пётрасьянам. Трэба сказаць, што апошняга чатыры гады Джорджыя ўвогуле не праіграе. А гэта таму гэты чалавек лёгка перамог усею эліту К-1: легендарны Альберта Крауса, Эндзі Саўэра. І вось «на з'ядзенне» італьянцу кінулі нашага хлопца.

«Як думаеце, калі Джорджыя яго накатаў: у сярэдзіне першага раўнда ці на першых секундах?» — кіпі фанаты К-1 на байцоўскіх форумях.

Але дубою для многіх стаць нечаканасцю. Гуркоў не зламаўся маральна і выйшаў біцца, як у апошні раз — даў чэмпіёну нечаканы адпук. У другім раўндзе італьянец змог некалькі разоў моцна трапіць па Віталю з рук, здавалася, можа здарыцца накатаў, але беларус трымаўся і кідаўся ў атаку. Джорджыя таксама даставалаўся — ён прапусціў некалькі моцных удараў нагой па печані. Гуркоў, нейтралізуючы «смяротны» атакі чэмпіёна, хапаў таго за шыю, пачынаў жоўца. І за гэта быў некалькі разоў папярэджаны і нават пакараны дубоўкай карткай.

Цягам трэцяга раўнда Джорджыя Пётрасян так і не змог зламаць байцоўскі дух беларуса. Дубою праходзіў вязка, няўкліюда, чэмпіёну прыйшлося склапацца, увесь свой патэнцыял паказаць ён не змог, хоць і перамог на ачках.

На пасляматчавую прэс-канферэнцыю беларус прыйшоў з моцна падбітым правам вокам. Карэйскія і японскія спартыўныя журналісты павіншавалі Віталю Гуркову за «цудоўным дэбютам». На іх здзіўленне, беларус адмовіўся ад перакладчыцы і адказаў на пытанні па-англійску. Гэта выклікала да нашага байца яшчэ большую прыязнасць.

— Мы разумеам, што правы К-1 для вас нязручны. Але ці пагодзіце вы і далей выступаць у гэтых спарторніцах? — спыталася журналістка.

— Безумоўна, пагаджуся. Гэта самыя прэстыжныя спарторніцы, тут — уся байцоўская эліта. Я люблю біць лоцкам і дужацца, але за гэта ў К-1 даюць папярэджанні. Паспрабую падкарактаваць стэль сваёй работай.

Джорджыя Пётрасян прыйшоў да журналістаў таксама «размаляваным»: гематомы пад вачыма і на лбе.

— Фанаты чакалі накатаў, чаму гэтага не здарылася? — Ён (Віталь Гуркоў). — «Звяздзе» аказаўся фантастычным байцом, не чакаў, што дубою працягнецца да канца, — адказаў чэмпіён. Пра тое, што наш хлопца — «вельмі моцны баец», Джорджыя Пётрасян паўтарыў падчас прэс-канферэнцыі некалькі разоў.

Журналісты зрабілі вывончы, што Віталь Гуркоў мае ўсе шанцы, каб стаць зоркай К-1. Нягледзячы на паразу, ён будзе запрашаны на рэйтывагу дубою ў адным з фінальных шоу гэтага года. Канчаткова чэмпіён К-1 МАХ 2010 года вызначыцца ў снежні.

P.S. Як стала вядома «Звяздзе», днём да Віталю Гуркова звярнуліся прамоўтары з Тайланда і прапанавалі дубою з Печмангонгам — чэмпіёнам гэтай краіны. Вядома, што Печманконг займаецца тайскім боксам з 4-гадавага ўзросту, правёў больш як 150 прафесійных дубоў, стаў чэмпіёнам стадыёнаў «Ліпінгі» і «Раджадамнін» (вяршыня кар'еры ў тайскім боксе). Сапраўдная машына для забойства.

Беларус прыняў выклік і ў хуткім часе пачне падрыхтоўку да дубою.

Яўген ВАЛОШЫН.

Турыстычны брэнд Беларусі

Лявоніха: «Рукі ў бокі — ногі ў скокі!»

З Гарохаўкі на фестываль у Глушы завітаў ручны індэк, які бадай што ператварыўся ў яшчэ адну мясцовую адметнасць.

Вучні 5 класа Глушанскай школы разам са сваім класным кіраўніком Святалянай Мучнік

УСЕ Ё ГЛУШУ!

А ў Глушы, як нідзе, фестываль ідзе!

Гэты год пачаўся з пераможнага свята «Усе ё Глушу!» у вёсцы Гарохаўкі. У гэтым годзе фестываль прайшоў у вёсцы Гарохаўкі. У гэтым годзе фестываль прайшоў у вёсцы Гарохаўкі.

Гэты год пачаўся з пераможнага свята «Усе ё Глушу!» у вёсцы Гарохаўкі. У гэтым годзе фестываль прайшоў у вёсцы Гарохаўкі.

Гэты год пачаўся з пераможнага свята «Усе ё Глушу!» у вёсцы Гарохаўкі. У гэтым годзе фестываль прайшоў у вёсцы Гарохаўкі.

Гэты год пачаўся з пераможнага свята «Усе ё Глушу!» у вёсцы Гарохаўкі. У гэтым годзе фестываль прайшоў у вёсцы Гарохаўкі.

CREDEX BANK ЗАО «Кредэкскбанк»

ул. Некрасова, 114, 220068, г. Мінск, Рэспубліка Беларусь. Т/факс (+375 17) 287 83 21. E-mail: mail@credexbank.by. МФО 153001273, УНП 807000030, ОКПО 37560001. S.W.I.F.T. NOIBBY2X. Телекс: 252100 NIBBY

Ліцензія на осуществление банковской деятельности №

«Лічу неабходным паведаміць, што ўчора... замахваўся на самагаўства Янка Купала — народны паэт Беларусі...»

Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь прадставіў адрозна два ўнікальныя зборнікі дакументаў, якія сталі плёнам сумеснай працы з расійскімі архівамі

Адна кніга з'яўляецца пачаткам даследавання «Купала і Колас, вы нас гадавалі». Гэта выданне ўключае дакументы 1909—1939 гадоў і аб'ячае працяг, які расказвае пра астатнія гады жыцця перапіраў.

Другая — «Белорусы в советском тылу. Июль 1941—1944 г.» — завершае публікацыю архіўных сведчанняў, якія апавядаюць пра беларускую эвакуацыю ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Другі том ахоплівае перыяд 1943—1944 гадоў.

ПАЭЗІЯ ПРАЗ ПРАКТОКОЛЫ

У мяне адчуванне, што мы да гэтага часу яшчэ не ўвайшлі ў значэння зборніка «Купала і Колас, вы нас гадавалі», — заўважыў дырэктар Нацыянальнага архіва Міхась МУШЫНСКІ. На самой справе гэта — вялікая падзея грамадска-культурнага жыцця. Таму што тут апублікаваны дакументы, якія ахопліваюць вельміразнае абшар гісторыі нашай літаратуры. У іх раскрытае механіка таго, як усё было на самой справе, з чаго пачынаўся той або іншы этап, які быў падводным плыні ў літаратурным працэсе таго часу. Пакуль гэтыя дакументы не будуць уведзены ва ўжытак, многае ў творчасці Купала і Коласа так і застаецца незразумелым.

Напрыклад, чаму змест «Новай зямлі» і «Сымона-музыкі» ў перакладзе быў зменены. Або што стаіць за легендай пра змену ордэраў на арышт Купала і Коласа на ордэны. Ці якія наступствы меў замах на самагаўства Купала 20 лістапада 1930 года для яго самога.

Незвычайнасць гэтай кнігі ў тым, што тут выкарыстаныя не толькі архіўныя дакументы, але і матэрыялы бібліятэк і музеяў, — расказаў сусудальнік зборніка Віталь СКАЛАБАН. — Зборнік з'яўляецца своеасаблівым праграм прац Геннадзя Кісялёва аб Коласе і Купале, якія былі апублікаваныя амаль 30 гадоў таму, дапаўненнем да Поўнага збору твораў Янкі Купала, 14-томнага збору твораў Коласа, леталісу жыцця Коласа, які стварыў Міхась Мушынскі. У кнігу увайшлі невядомыя аўтографы перапіраў, матэрыялы біяграфічнага характару, дакументы пра грамадскае і літаратурнае акружэнне класікаў беларускай літаратуры. Спраўды, без такіх дакументаў цалкам незразумець іх творчасць немагчыма.

РЭСТЫТУЦЫЯ ПА-АРХІВІСЦКУ

У зборнік «Белорусы в советском тылу. Июль 1941 г. — 1944 г.» увайшла 79 дакументаў з архіваў Беларусі, Расіі і Татарстану. — Тама гэта нельга назваць чужым, — заўважыў дырэктар Нацыянальнага архіва Беларусі Вячаслаў СЕЛЯМЕНЕЎ. — Дакументы расказваюць пра работу эвакуяваных прадпрыемстваў. Вельмі шырока асветлена тэма беларускай культуры, аддуцыі, навукі ва ўмовах эвакуацыі. Апаўдзецца пра планы і пачатак аднаўлення эканомікі на вызваленых тэрыторыях. Усе гэта вельмі цікава і, па сутнасці, толькі нагода для новых даследаванняў і адкрыццяў.

Мы штогод прадстаўляем 4-5 зборнікі архіўных дакументаў, якія тычацца тых або іншых старонак гісторыі нашай краіны, — паведаміў дырэктар Дэпартаменту па архівах і справаводства Міністэрства юстыцыі Уладзімір АДАМУШКА. — Апошнім часам усё больш вынікае дзе сумесная праца з расійскімі архівамі. У рамках супрацоўніцтва з імі мы штогод праводзім сумесныя калегіі, выставы і прэзентацыі. У нашай краіне выйшла ўжо каля 20 сумесных зборнікаў, якія расказваюць пра розныя старонкі нашай гісторыі. Сёння многія кажуць пра праблему рэстытуцыі, а мы ажыццяўляем рэстытуцыю на справе, калі разам выкарыстоўваем архіўныя дакументы.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

У прадстаўленых выданнях, акрамя беларускіх устаноў на чале з Нацыянальнымі архівамі, актыўна ўдзельнічалі Расійскія дзяржаўныя архівы літаратуры і мастацтва, Расійскія дзяржаўныя архівы сацыяльна-палітычнай гісторыі, Санкт-Пецярбургскі філіял архіва Расійскай акадэміі навук, Дзяржаўны архіў Расійскай Федэрацыі і інш.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Факт

Уцякаў ад ДАІ

4 кастрычніка супрацоўнікамі ДАІ ў прыгарадзе Гродна затрыманы матэрыялы, якія не падпарадкаваліся патрабаванням аб спыненні. Нарад асобнага спецыяльнага ўзвода «Дзельта» вяртаўся са змены, калі заўважыў, што кіроўца «Кавасакі» парушыў правылы прыезду перакресткавага перакрыжжання. Рухомачы на праспекце Кісялёва, на перакрыжжэнні з вуліцы Белуша той здзейсніў забаронены маневр: парушыў патрабаванне дарожнага знака «Напрамкі руху па палосах» і павярнуў налева, а бок вылезду з горада. Інспектары адрозна адрознавалі на парашуне, а ў далейшым выявілі настойлівасць і прыпыноўнасць. Разв'ярнуўшыся, яны паехалі за матэрыяламі. Той ігнараваў уключэння на патрункі аўтамабіля гукавую сігналізацыю і пробліскаванне маячні. На аўтадарозе Мінск — Гродна лавіраваў сярод машын, не даючы сабе апырдыць. Перашкджалі гэта зрабіць і кіроўцы спадарожных аўтамабіляў, якія не саступалі дарозу міліцэйскаму «Опелю» з уключанымі маячкамі.

Імаўся ліхав вельмі хутка, разганяючыся да 250 кіламетраў у гадзіну. Напэўна, разлічваў на магчымасць матэрыяла. Аднак праз пяць кіламетраў ён вымушаны быў спыніцца. У ходзе разбору высветлілі, што пасведчання на права кіравання транспартнымі сродкамі катэгорыі «А» 31-гадовага мінчаніна, які нарадзіўся ў Гродне і працуе ў Маскве, не атрымліваў. Рэгістрацыі знак на матэрыяле і дамова аб абавязковым страхаванні грамадзянскай адказнасці адсутнічалі.

Алег ДУК, старшы інспектар УДАІ УСК Гродзенскага аблвыканкама.

І такія ёсць пенсіянеры

У лесе, калі в. Баравая (Івананскі раён) паміж пенсіянерам з Пінска і 36-гадовым беспрацоўнікам з в. Новаўлікі ўзнікла разборка. Пенсіянер схопіў палку і адхадзіў маладзейшага. З пераламамі скронавай і цёмнай касцей апошняга даставілі ў бальніцу. Пенсіянера затрымалі.

Сымон СІВІТНОВІЧ.

БЕЛАРУСКІЯ чыноўнікі лубога ўзроўню лубяць у сваіх дакладках казаць, што ў Беларусі экстартаўрэнтаваная эканоміка. Адпаведна, у якасці прыярытэту эканамічнай палітыкі ставіцца вытворчасць канкурэнтаздольнай прадукцыі і выхад з ёй на міжнародны рынак. Але давайце паразважым, ці навучыліся мы, беларусы, вырабляць такую прадукцыю, і, што не менш важна, правільна і выгада гандляваць ёй? Сёння мы пагутарылі на гэтую тэму з Андрэем НЕСЦЯРПОВІЧАМ, кіраўніком Цэнтра садзейнічання экспарту пры Рэспубліканскай канфедэрацыі прадпрыемстваў, заснавальнікам УП «Белрэзерв»:

— Андрэй Валер'евіч, калі вы заўважылі, то асабліва ў апошні час мы ўсё часцей і часцей чуюм пра тое, што трэба актыўна павялічваць экспарт. Як вы лічыце, ці гатовыя да гэтага нашы прадпрыемствы?

— Скажу так: у нас ёсць шэраг тавараў, якія, напрыклад, з-за вялікага транспартнага пляча будучы неканкурэнтаздольныя — іх везці на вялікія адлегласці проста немагчыма, бо кошт перавозу будзе перавышаць кошт самаго тавару. А вось што тычыцца тавараў з высокай дабаўленай вартасцю, у якія складзена шмат працы і камплектацый, то тут Беларусь цалкам можа канкураваць з Захадам.

— І што гэтым перашкаджае?

— Для таго, каб прадаваць прадукцыю на экспарт, спачатку трэба пачаць працаваць інфармацыю пра гэтую прадукцыю. Калі няма інфармацыі ў публічных рэгістрах, то не можа быць і гаворкі пра больш-менш сістэматычны продажы туды. Бо там нас ніхто не ведае, не ведаюць спажывецкіх якасцяў нашай прадукцыі, адпаведна і імавернасць заключэння здзелкі атрымліваецца вельмі нізкая.

— Даводзіць інфармацыю аб прадукцыі нашы прадпрыемствы яшчэ не навучыліся?

— Давяліць нават не будзем разглядаць праблему зносінаў з рэгіёнамі з іншымі часавымі паясамі, што, у прыватнасці, з'яўляецца дадатковай цяжкасцю для нашых аддзелаў маркетынгу, а проста возьмем тыя рэгіёны, дзе часавы пояс адпавядае на плюс-мінус 2-3 гадзіны. Супрацоўнікі аддзелаў маркетынгу не умеюць апрацоўваць уваходную і зыходную карэспандэнцыю, не умеюць правільна складаць камерцыйныя прапановы і падаваць інфармацыю. Адкрыццё

па знешнеэканамічнай дзейнасці, то іх адзіні ці два, а сістэмы кіравання імі няма. І яны, такім чынам, проста фізічна не ў стане апрацоўваць масіў пастаўленых задач, а выхад на замежны рынак — гэта дастаткова складанае мерапрыемства, асабліва калі рынак вузкі і спецыялізаваны.

— Што скажаце наконт кіраўнікоў прадпрыемстваў?

— А кіраўніцтва прадпрыемстваў, асабліва дзяржаўных, проста не ставіць перад сабой задачы выхадзіць на новыя рынкі. Я б гэта назваў адсутнасцю матывацыі. Бо тэма складаная, трэба над

«...Кіраўніцтва прадпрыемстваў, асабліва дзяржаўных, проста не ставіць перад сабой задачы шукаць і выхадзіць на новыя рынкі...»

«...Сайт прадпрыемства не з'яўляецца інструментам знешнегандлёвай дзейнасці, бо для таго, каб ён працаваў на замежныя рынкі, неабходна вельмі салідныя маркетынгавыя бюджэты...»

ёй сур'эзна працаваць і ўпірацца. Хто будзе ўпірацца? Прыватнік, бо гэта яго жыццё, яго грошы, яго супрацоўнікі і гэтак далей. А ў дзяржструктуры няма спраўдзенай матывацыі. Адолюць выцякаючыя праблемы з персаналам, нежаданне браць на працу новых людзей і ўкладваць грошы, чамусьці вучыцца.

— Значыць, усё праблемы ў кіраўніцтве?

— Мне падаецца так. Бо правільна кажучы, што рыба гніе з галавы — калі праблему ў самой арганізацыі, то, значыць, праблему ў кіраўніцтве. Скажам, калі вас у рэстаране і дэманстрацыя афіцыянт і вы пакінулі негатыўны водгук у кнізе скары, то гэтая праблема не афіцыянт, а кіраўніцтва: яно змагло як след гэтага афіцыянта навучыць правільна працаваць.

— А калі параўноўваць год 2010 і, скажам, 2008-ы: ёсць пэўныя зручці ў разуменні таго, што экспарт трэба сур'эзна займацца?

— Шчыра кажучы, калі меркаваць па нашых кіраўніках дзяржаўных прадпрыемстваў, яны баяцца выкарыстоўваць новыя інструменты, бо не ведаюць іх эфектыўнасці: лепей і нічога не буду рабіць, чым нешта атрымаецца не так і з мяне потым спраймаецца.

— А калі адкінуць дзяржаўныя прадпрыемствы і пагаварыць пра прыватныя: там матывацыя ў кіраўнікоў ёсць?

— Там усё нармальна, яны дакладна разумеюць сваю стратэгію паводзінаў на знешніх рынках і адпаведна будуюць сваю збытавую структуру. Калі кіраўніцтва і супрацоўнікі добра разумеюць мэту, скажам, выйсці на рынак мяккіх цацак у Германіі і заняць там 0,5 %, то яны пад гэтую мэту і распрацоўваюць сваю стратэгію. І нядаўна гутарыў з адным бізнесменам, і ён мне расказаў, як у іх наладжана дыягностычная сетка. У іх ёсць цэлы аддзел, які накіраваны на Лацінскую Амерыку. Людзі ведаюць партугальскую, французскую, іспанскую мовы, выходзяць

нашых кіраўнікоў. Яны баяцца выкарыстоўваць новыя інструменты, бо не ведаюць іх эфектыўнасці: лепей і нічога не буду рабіць, чым нешта атрымаецца не так і з мяне потым спраймаецца.

«...Беларусам не трэба прывульняць нешта новае ў міжнародных адносінах, а трэба браць усё лепшае з Захаду...»

«...Сайт прадпрыемства не з'яўляецца інструментам знешнегандлёвай дзейнасці, бо для таго, каб ён працаваў на замежныя рынкі, неабходна вельмі салідныя маркетынгавыя бюджэты...»

«...Сайт прадпрыемства не з'яўляецца інструментам знешнегандлёвай дзейнасці, бо для таго, каб ён працаваў на замежныя рынкі, неабходна вельмі салідныя маркетынгавыя бюджэты...»

«...Сайт прадпрыемства не з'яўляецца інструментам знешнегандлёвай дзейнасці, бо для таго, каб ён працаваў на замежныя рынкі, неабходна вельмі салідныя маркетынгавыя бюджэты...»

«...Сайт прадпрыемства не з'яўляецца інструментам знешнегандлёвай дзейнасці, бо для таго, каб ён працаваў на замежныя рынкі, неабходна вельмі салідныя маркетынгавыя бюджэты...»

«...Сайт прадпрыемства не з'яўляецца інструментам знешнегандлёвай дзейнасці, бо для таго, каб ён працаваў на замежныя рынкі, неабходна вельмі салідныя маркетынгавыя бюджэты...»

«...Сайт прадпрыемства не з'яўляецца інструментам знешнегандлёвай дзейнасці, бо для таго, каб ён працаваў на замежныя рынкі, неабходна вельмі салідныя маркетынгавыя бюджэты...»

«...Сайт прадпрыемства не з'яўляецца інструментам знешнегандлёвай дзейнасці, бо для таго, каб ён працаваў на замежныя рынкі, неабходна вельмі салідныя маркетынгавыя бюджэты...»

«...Сайт прадпрыемства не з'яўляецца інструментам знешнегандлёвай дзейнасці, бо для таго, каб ён працаваў на замежныя рынкі, неабходна вельмі салідныя маркетынгавыя бюджэты...»

«...Сайт прадпрыемства не з'яўляецца інструментам знешнегандлёвай дзейнасці, бо для таго, каб ён працаваў на замежныя рынкі, неабходна вельмі салідныя маркетынгавыя бюджэты...»

«...Сайт прадпрыемства не з'яўляецца інструментам знешнегандлёвай дзейнасці, бо для таго, каб ён працаваў на замежныя рынкі, неабходна вельмі салідныя маркетынгавыя бюджэты...»

«...Сайт прадпрыемства не з'яўляецца інструментам знешнегандлёвай дзейнасці, бо для таго, каб ён працаваў на замежныя рынкі, неабходна вельмі салідныя маркетынгавыя бюджэты...»

«...Сайт прадпрыемства не з'яўляецца інструментам знешнегандлёвай дзейнасці, бо для таго, каб ён працаваў на замежныя рынкі, неабходна вельмі салідныя маркетынгавыя бюджэты...»

«...Сайт прадпрыемства не з'яўляецца інструментам знешнегандлёвай дзейнасці, бо для таго, каб ён працаваў на замежныя рынкі, неабходна вельмі салідныя маркетынгавыя бюджэты...»

«...Сайт прадпрыемства не з'яўляецца інструментам знешнегандлёвай дзейнасці, бо для таго, каб ён працаваў на замежныя рынкі, неабходна вельмі салідныя маркетынгавыя бюджэты...»

«...Сайт прадпрыемства не з'яўляецца інструментам знешнегандлёвай дзейнасці, бо для таго, каб ён працаваў на замежныя рынкі, неабходна вельмі салідныя маркетынгавыя бюджэты...»

«...Сайт прадпрыемства не з'яўляецца інструментам знешнегандлёвай дзейнасці, бо для таго, каб ён працаваў на замежныя рынкі, неабходна вельмі салідныя маркетынгавыя бюджэты...»

«...Сайт прадпрыемства не з'яўляецца інструментам знешнегандлёвай дзейнасці, бо для таго, каб ён працаваў на замежныя рынкі, неабходна вельмі салідныя маркетынгавыя бюджэты...»

«...Сайт прадпрыемства не з'яўляецца інструментам знешнегандлёвай дзейнасці, бо для таго, каб ён працаваў на замежныя рынкі, неабходна вельмі салідныя маркетынгавыя бюджэты...»

Рэгіёны Расіі — у Беларусі

Сумесны беларуска-расійскі інфармацыйна-інтэграцыйны праект Пасольства Расійскай Федэрацыі ў Рэспубліцы Беларусь і рэдакцыі газеты «Звязда»

Сяргей Бядноў: «БЕЛАРУСКІХ ПРАВАЎЛАДАЛЬНІКАЎ НЕ МОГУЦЬ НЕ ХВАЛЯВАЦЬ ПЕРСПЕКТЫВЫ АБАРОНЫ ПРАВОЎ НА АБ'ЕКТЫ ІНТЭЛЕКТУАЛЬНАЙ УЛАСНАСЦІ НА АДЗІННУ МЫТНАЙ ТЭРЫТОРЫІ»

37 па 9 снежня 2010 года ў Маскве будзе праходзіць другі Міжнародны форум па інтэлектуальнай уласнасці «EXPROPRIETY 2010». Разглядацца на ім будзе цэлы шэраг праблем, выкліканых актыўнымі эканамічнымі пераўтварэннямі на постсавецкай прасторы, у тым ліку і звязаных са стварэннем Мылтнага саюза Беларусі, Казахстана і Расіі. Што ж карыснага змогуць атрымаць ад дзеловай праграмы гэтага форума яго беларускія ўдзельнікі? На гэты і шэраг іншых пытанняў «Звязды» ласкава пагадзіўся адказаць намеснік генеральнага дырэктара Цэнтральнага выставачнага комплексу «Экспацэнтр» Сяргей БЯДНОЎ.

— Прыярытэтная мэта мадэрнізацыі і інавацыйнага развіцця сучасных мадэляў эканомікі — павялічыць тэмпы вытворчасці і прыбытковасці збыту высакаякасных, высокатэхналагічных і навукаёмкіх тавараў і паслуг, забяспечыць ад сыравіннай арыентацыі, — адзначае Сяргей Сяргеевіч. — І магчымым рэсурсам у канкурэнтнай барацьбе на ўнутраным і сусветным рынках з'яўляецца новыя высокаэфектыўныя стратэгіі і тэхналогіі брэндыву. Акрамя таго, у сувязі са стварэннем Мылтнага саюза «Беларусь — Расія — Казахстан» беларускіх праваўладальнікаў не могуць не хваляваць перспектывы абароны правоў на аб'екты інтэлектуальнай уласнасці на адзіннай мытнай тэрыторыі.

Ці стане праваўладальнікамі лягчэй абараняць свае правы? Якія новыя палімоцтвы будучы ўкладзеныя на ўпаўнаважаныя дзяржаўныя органы? Ці магчымае павелічэнне колькасці фальсіфікаванай і падобленай прадукцыі? Якім чынам будучы ўрагуляваныя правы на таварныя знакі, якія зарэгістраваны ў краінах Мылтнага саюза за рознымі праваўладальнікамі? Ці будзе выкарыстаны вопыт Еўрапейскага саюза для вырашэння гэтых праблем і задан абароны інтэрасаў праваўладальнікаў і радавых спажывцоў? Усе гэтыя пытанні будучы абмяркоўваюцца ў рамках 2-га Міжнароднага форума па інтэлектуальнай уласнасці «EXPROPRIETY 2010». Перакананы, што работа форума дазволіць зрабіць значны ўнёсак у развіццё сістэмы прававой абароны інтэлектуальнай уласнасці, даць багаты матэрыял усім удзельнікам-спецыялістам, у тым ліку і Беларусі, для выпрацоўкі больш дакладных прававых нормаў у гэтай сферы з улікам патрабаванняў і рэалій сучаснага свету. У канчатковым выніку рашэнне задач па абароне інтэлектуальнай уласнасці падчас выставы будзе садзейнічаць развіццю інтэграцыйных працэсаў на сусветным рынку навукаёмкай прадукцыі, стварэнню дадатковых стымулаў для паширэння міжнароднага супрацоўніцтва ў галіне высокай тэхналогіі.

— Інтэлектуальная уласнасць у сучаснай эканоміцы становіцца найважнейшым фактарам у мадэрнізацыі. У гэтай меры, на ваш погляд, нывяршаныя праблемы інтэлектуальнай уласнасці, якія зараз існуюць, уплываюць на тэмпы мадэрнізацыі эканомікі як у Расіі, так, магчыма, і ў Беларусі?

— Выставы і, перш за ўсё, буйныя міжнародныя тэматычныя галіны — гэта ўніверсальныя магчымасці для прамога маркетынгу. Яны дазваляюць экспанентам «адчуць» рынак, зразумець камерцыйную прывабнасць таго ці іншага вынаходства і прыцягнуць да яго ўвагу патэнцыйных заказчыкаў. У сучасных умовах выставачная дзейнасць становіцца незаман-

ным каталізатарам інавацыйных працэсаў. Але распрацоўшчыкам патрэбныя гарантыі і прававая абарона іх інтэлектуальнай уласнасці на перыяд дэманстрацыі інавацыйных вынаходстваў падчас выставы. Дазвол такой абароны на выставачных аглядах сёння набывае маштаб дзяржаўнай важнасці. І гэта задача актуальная не толькі для Расіі, але і для многіх краін (у тым ліку Беларусі), якія ірыдуцуюць сваю эканоміку на высокатэхналагічны ўздым.

ЦВК «Экспацэнтр» пры дзейным падтрымцы і ўдзеле Гандлёва-прамысловай палаты Расіі ў снежні мінулага года запусціў новы праект — Міжнародны форум па інтэлектуальнай уласнасці «EXPROPRIETY». Пачынаючы з яго, у практыку буйных міжнародных інавацыйных аглядаў ЦВК увайшоў правядзенне экспертызы, а таксама выдана экспанентам-стваральнікам новых распрацовак сертыфікатаў аб экспанентам на выставках, які дазваляюць ім пасля патрабаванняў для сябе так званую льготу па навізне перыяду афармлення патэнта.

Для вынаходнікаў гэтае пытанне прычыповае. Без «часовай абароны» дэманстрацыя інавацыйных прадуктаў на выставках можа быць пасля кваліфікаванай патэнтнай экспертызы, як «дзённая, якое няслышны навязу». Не выключэння таксама выпадкі, калі несумелныя канкурэнты могуць «запазычыць» вынаходку-экспанент і прысвоіць аўтарства.

Сёння найбольшую актыўнасць у галіне расійскіх інавацыйных распрацовак праўляюць малія і сярэдняй прадпрыемствы. Для іх патэнтаваць свае навінкі да экспанентам на выставе, якая дазваляе вызначыць камерцыйную прывабнасць вынаходства на рынку, — справа вельмі затратная і з пункту гледжання бізнесу невыкажова. Выдана вынаходнікам сертыфікатаў аб экспанентам іх інавацыйных распрацовак — толькі першы, але вельмі важны крок у яго вырашэнні. Акрамя гэтага, як лічыць у «Экспацэнтры», а таксама аўтарытэтных спецыялістаў ў галіне патэнтнага права, неабходна ўнесці змяненні ў нацыянальнае і міжнароднае патэнтнае заканадаўства, звязанае з дазволам часовай абароны аб'ектам прамысловай уласнасці на выставках.

— Форум, які мае адбыцца ў «Экспацэнтры», будзе праходзіць у другі раз. Чым ён будзе адрознівацца ад мінулага года? Якія новыя праблемы будучы ў цэнтры яго ўвагі?

— 2-і Міжнародны форум па інтэлектуальнай уласнасці «EXPROPRIETY 2010», які

правадзіцца Гандлёва-прамысловай палатой РФ і ЦВК «Экспацэнтр» пад патранатам Распатагента, ставіць перад сабой задачу не толькі пацвердзіць прыкільнасці Расіі нормам Парыжскай канвенцыі па абароне прамысловай уласнасці, але і выраіаваць сучасныя механізмы абароны інтэлектуальнай уласнасці з улікам інтэнсіфікацыі працэсаў у камерцыйнага выкарыстання. На форуме сярод іншых будзе абмеркаваная праблема, якая мае вялікае значэнне для інавацыйных кампаній і індывідуальных вынаходнікаў: выкарыстанне прамога выставачнага маркетынгу сваіх найноўшых распрацовак з мэтай скарачэння часу і ўкарачэння ў вытворчасць і вываду на рынак.

У рамках «EXPROPRIETY 2010» заплававаць: Кангрэс па інтэлектуальнай уласнасці, выстава інавацыі, «Дзень брэндыву: брэндывнг як фактар інавацыйнага развіцця», семінар па таварных знаках. Прынятае рашэнне аб правядзенні спецыяльнай моладзевай праграмы падтрымкі вынаходчыцтва і творчай ініцыятывы сярод школьнікаў, студэнтаў і маладых спецыялістаў «Будучыны Расіі». Напрыкладні форуму ў рамках конкурсу інавацыі расійскіх вытворцаў будзе праведзена папярэдняя экспертыза вынаходкаў на навізну і іх практычнае прымяненне. Праект «EXPROPRIETY» атрымаў таксама афіцыйную падтрымку Сусветнай арганізацыі інтэлектуальнай уласнасці (CAIU), якая сёлетня накіроўвае сваю дэлегацыю для ўдзелу ў кангрэсе па інтэлектуальнай уласнасці ў Іюльскіх Залатых медаль CAIU пераможку конкурсу інавацыі.

— Якая ўвага будзе нададзена на форуме пытанням прававой аховы і абароны таварных знакаў?

— На першым форуме з-за дэфіцыту часу, адведзенага на падрыхтоўку новага праекта, разгорнутая дыскусія па пытаннях таварнага знака не праходзіла. Гэтая тэма была закранутая, але ў асноўным разглядалася ў рэгіянальным аспекце. У снежні гэтага года на «EXPROPRIETY 2010» у нас з'явіцца магчымасць палітычнае разгледзець феномен таварнага знака — ад этапу яго стварэння, прававой абароны і праасування да ператварэння ў брэнд з высокім узроўнем капіталізацыі. Прафесійныя эксперты абмяну думкамі па гэтай тэме адбудуцца на заплаваным у рамках дзеловай праграмы форуму «Дні брэндыву: брэндывнг як фактар інавацыйнага развіцця», а таксама на семінары па таварных знаках.

«(Падрабязную інфармацыю пра другі Міжнародны форум па інтэ

VIP-ложы пачалі выкупляць у «Мінск-Арэне»

Шматфункцыянальны культурна-спартыўны комплекс «Мінск-Арэна» пачаў продаж білетных праграм у VIP-ложах. Аб гэтым карэспандэнт БЕЛТА паведаміў дырэктару комплексу Мікалай Анянэву.

«Продаж VIP-лож — адна з паслуг «Мінск-Арэны». Паколькі «Мінск-Арэна» з'яўляецца дамашнім пляцоўкай для хакейнай каманды «Дынама», то ёсць варыянты выкупу ложаў толькі на матчы хакейнага календара або на ўвесь сезон гульні. Таксама можна выкупіць ложы на канцэрт. Разнастайнасць паслуг дае магчымасць кіраўніцтву працоўных калектываў рабіць такія падарункі для сваіх работнікаў», — расказаў Мікалай Анянэву.

Так, VIP-ложы на хакейныя матчы выкупілі для сваіх супрацоўнікаў адзін з банкаў, на год на ўсе мерапрыемствы — ААТ «Крыніца». Паступіла прапанова ад буіной кампаніі выкупіць ложы для ветэранаў спорту. Яшчэ некалькі прапаноў у стадыі разгляду.

Гаворачы аб кошце паслугі, суб'ексідні адзначыў, што на год на ўсе мерапрыемствы білетная праграма ў VIP-ложы будзе каштаваць у сярэднім 100 мільярд рублёў і залежнасці ад колькасці месцаў (ад 15 да 30).

У распрадэжні культурна-спартыўнага комплексу «Мінск-Арэна» каля 50 VIP-ложак. Кожная з іх уключае сабой утульнае ізаляванае памяшканне, у якім прададзена ўсё для адпачынку. Да паслуг наведвальніку — гардэроб, міні-кухня, абедзеныя стол, барная стойка, асобны санвузел, ЖК-тэлевізар, напіткі, лёгкія закускі, гарачыя стравы. Персанальны адміністратар-кантралёр акажа дапамогу ў вырашэнні арганізацыйных пытанняў. Білетную праграму ў VIP-ложу можна набыць на разовае мерапрыемства, 6 або 12 месцаў, уключаючы ўсе мерапрыемствы, а таксама ўвесь сезон гульні хакейнага клуба «Дынама-Мінск».

ТЭАТРАТА

20 гадоў адпрацаваў тэлевізар айчынай вытворчасці ў доме гаспадыні з вёскі Урыцкае, што пад Гомелем. Але ж нарэшце адбылося ўзгаранне яго электраправодкі, а потым — і пажаў у пакоі. У выніку жанчына не падарыла, але ж яе сужыцель з папярэднім дыягназам «втрэнне прадукцыі гарнін» — у бальніцы. Пакой у трохпакаёвай кватэры, дзе знаходзілася відэаскрыня, выгараў поўнасцю.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

І ДЗВЕ РАРЫТЭТНЫЯ ГРАНАТЫ

Дзве гранаты часоў Першай сусветнай вайны, якія маглі б стаць гонарам музейнай экспазіцыі, падчас правядзення сельскагаспадарчых работ знайшлі на полі ля гарадскога пасёлка Лынтупы Пастаўскага раёна. Рабытэтыя гранаты ляжалі ў зямлі разам з трыма артылерыйскімі снарадамі калібру 75 міліметраў і з 421 артылерыйскім узрывальнікам.

Цікава, што літаральна праз некалькі гадзін у той жа дзень, толькі ў Бешанковіцкім раёне, ля вёскі Доўгае грывіні знайшлі ў лесе тры гранаты «Ф-1» і тры ўзрывальнікі часоў Вялікай Айчыннай. А праз дзень у Оршы пры правядзенні земляных работ па вуліцы Жлобінскай былі знойдзеныя чатыры артылерыйскія снарады калібру 76 міліметраў таксама часоў апошняй вайны. Сапёрам, здаецца, адпачыць у гэтым дні не прыйшлося.

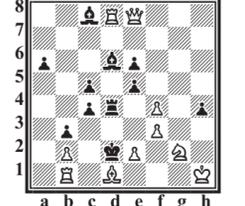
Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ШАХМАТЫ

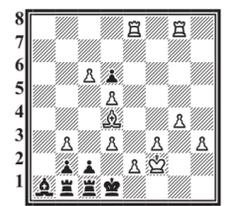
Пад рэдакцыйнага майстра спорту Уладзіміра СЫЧОВА

ТВОРЫ КОНКУРСУ СКЛАДАННЯ

В. Разінкін (Мінск)

Белыя: Крh1, Фe8, Лb1, Лd8, Cd1, Кg2, пп. b2, e2, f3, f4 (10). Чорныя: Крd2, Лd4, Сс8, Сd6, пп. a6, b3, c4, c5, e5, e6, h4 (11). Мат за 3 ходы. Я. Арлоў (Україна)

Белыя: Крf2, Лe8, Лg8, Сd4, пп. b3, c6, d3, d5, e2, f3, g3, h3 (12). Чорныя: Крd1, Лb1, Лc1, Ca1, пп. b2, c2, d6 (7). Мат за 27 ходаў.

Чаканне вашых адказаў.

РАКІРОУКА У ЗАДАЧЫ

У шахматнай кампазіцыі ракіроўка дазваляецца ў любым выпадку, калі нельга даказаць, што кароль або ладзя ўжо хадзілі да атрымання зыходнай пазіцыі.

Ракіроўка ў задачы заўсёды захапляючая і можа служыць яе самастойнай тэмай, так і матывам пры правядзенні іншых тэм.

Шырока вядома наступная папулярная малютка С. Лойда. Белыя: Крe1, Лf1, Лh1, п. g3 (4). Чорныя: Крg2 (1). Мат за 3 ходы. Рашэнне. 1. Лf4! Крg3 2. о-о Крh3 3. Лf1f3.

Вось больш складаны і больш цікавы прыклад творчасці вядомага класіка Л. Кубеля, (1941 г.)

Белыя: Крe1, Фc7, Лa1, Лe2, пп. a2, e6, f4 (7).

Чорныя: Крh1, Лa4, Лe7, Сb1, пп. d7, f6 (6). Мат за 3 ходы.

1. Фe2! Пагроза. 2. Лh2+!, 1... Лg6 2. Фh7+! Сh7 3. о-о о х, 1... Крg2 1. Фg6+ Сg6 3. о-о о х, 1... Лa2 2. Фe4+ Сe4 3. о-о о х.

ЭЦЮДЫ В. СМЫСЛОВА

Экс-чэмпіён свету В. Смыслов (1921—2010 гг.) акрамя практычнай гульні займаўся і складаннем эцюдзю. Былі і такія эцюдзі, калі, працуючы над кампазіраваннем згуляных партый, ён знаходзіў у той ці іншай пазіцыі скрытыя магчымасці. Асабліва гэта датычыла канцовак. Так з'яўляўся на свет эцюдзі громайства — арыгінальныя кампазіцыі вялікай мастацкай каштоўнасці.

Прыводзім яго першы складзены эцюд у 1936 годзе.

Белыя: Кра3, Ле1, Кb5, пп. a2, d2, e4, h7 (7). Чорныя: Крc8, Фg7, Сg1, пп. a7, c4, c5, d7 (7). Выйгрыш.

Рашэнне. 1. Кd6+ Крb8 2. Лb1+ Кра3 3. Кe8 Фg3+ 4. Кра4 Сd4 5. e5! С.e6 6. Кc7+ С.c7 7. Фh8+, а калі 5... Ф:e5, то 6. h8 Ф+ фh8 7. Кc7x.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ЗАСНАВАЛІНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь РЕГІСТРАЦЫЯНЫ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА.

«Без трусой ужо не хаджу — не той узрост!»

ЗНАКАМІТЫ РАСІЙСКИ МАДЭЛЬЕР — ГАНАРОВЫ ГОСЦЬ ПЕРШАЙ У БЕЛАРУСІ BELOUSSIAN FASHION WEEK

...Зайцаў! Зайцаў! — крычалі журналісты дзесьці на ўваходзе. «Віка! Віка!» — стараліся знісіці сябе ў прэс-спісах акрэдытаваныя фатографы на выхадзе. І нават закрычы ты зараз: «Саша Рыбак прыехаў!» ці «Паглядзіце — я агоньмі», усё роўна на цэбе ніхто б не паглядзеў. Усе жылі ў прадчуванні новай калекцыі ад Вячаслава Зайцава.

Менавіта гэты паказ так чакалі і так спа-

дзваліся глядзець модныя беларускія журналісты: ад глянцавага часопіса «XXL» да сур'эзнага ваенна-інфармацыйнага агенцтва «ВАЯР» пры Міністэрстве абароны. Жарты жартамі — а так і было: больш за 45 відаў СМІ атрымала акрэдытацыю ў першы дзень першай у гісторыі Беларусі Belorussian Fashion Week. Дарэчы, адных толькі калег з Белтэлерадыёкампаніі было 35 чалавек...

Каля я ў тапачках, мне праціўна на сябе глядзець — іх я практычна не наву. Нашу спецыяльную чаравік — лакаваныя мяккія ці скураныя. Я ненавіду сябе, калі абуты не так — калі абуты ў тапачкі. Калі да мяне прыходзяць госці, то для жанчын — зручныя тапачкі, для мужчын — альбо чаравікі, альбо тапачкі ружовыя.

— Мастак павінен адпавядаць стылю сваіх прац, — у гэтым вядомым рускі дызайнер упэўнены на ўсё сто. — Тыя сватары і майкі, якія апошнім часам стараюцца насіць мадэльеры, — проста жах.

Стаячы тлустую кропку ў сваіх модных перавагах, Вячаслаў Зайцаў без сораму дадае: — Я не разумею, як можна выходзіць на сцэну на пахлон у старой майцы ці ў мятай кашулі!

Сустракаюць па «адзёжцы» Прадуў пісалі ў прэс-рэлізах напярэдадні: свеціць вечар адкрываў паказ мод беларускага дызайнерскага Дома вечаровай і вясельнай моды «Raphio». Але па настроі, насычанасці фарбаў, энергетыкі калекцыі было не параўнаць з паказам Дома моды Вячаслава Зайцава.

— Высокая мода — гэта мастацтва, — прызнаецца расійскі кюцор'е. — Калекцыі я раблю ў першую чаргу з разлікам на сваіх кліентаў. Службовы касцюм — гэта аснова маіх

зайнеры з Беларусі, Расіі, Украіны, Польшчы, Харватыі, Нарвегі і Ірана. Як аб'яўляюць арганізатары, заўвучылі 8 000 паказав моды ўвядоўцаў Тыдзень моды ў Беларусі. Адным з прыёмных сюрпрызаў на гэтым тыдні стане акцыя «Добрачынная мода».

Цэнтральную задачу, якую ставяць арганізатары, — звярнуць увагу на сябе спецыялістаў з Еўропы, якіх б маглі адараць калекцыі для заказаў у магазіны адзення. Ці спраўдзіцца гэта, пакажа час.

— Нашы паказы — гэта не шоу для глядача, а сезонная дэманстрацыя моднага адзення, — рэзюмэ дырэктар праекта Яніна ГАНЧАРОВА. — Я ўпэўненая ў тым, што ў Беларусі дастаткова дызайнераў, каб зрабіць паўнавартасны Тыдзень моды. І я перакананая ў тым, што Беларусь «саспела» на свой асабісты Тыдзень моды.

Самая дзіўная, што Belorussian Fashion Week і Беларусі тыдзень моды канцэра «Беллеграм» — розныя мерапрыемствы.

— Беларусі тыдзень моды арыентаваны на працування адзення беларускага вытворцы, а Belorussian Fashion Week — на працування дызайнераў. Цалкам розныя задачы мерапрыемстваў. Беларусі тыдзень моды і Belorussian Fashion Week — гэта дзве розныя падзеі. І не трэба іх б'лятаць, — заключыла Яніна Ганчарова.

Ілья ЛАПАТО. Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Зайцаў быў у добрым настроі, і нават неарганізаванасць прэс-канферэнцыі — цесна і дрэнны гук — не сапсавала яго настрою. Называў беларускіх журналістаў «прыгожымі і стыльнымі», ён ветліва адказаў на ўсе пытанні, час ад часу усміхаючыся і робячы кампліменты галоўнаму арганізатару падзеі — Яніне Ганчаровай.

Звычайны дзень Зайцава: «Ненавіду сябе, калі абуты ў тапачкі»

— Апошнім часам я ўстаю а палове пятай зранку, каб у шэсць трыццаць быць на працы — у Маскве вялікія пробкі. Я жыў у лесе — 70 км ад Масквы. Гэта, безумоўна, далекавата, але так жыў ужо на працягу 10 гадоў і мне падабаецца.

Пад шчаслівае кіюкі галавой зачараванай Зайцавым журналістка кюцор'е працягвае расказваць пра сваю працоўную дзень.

— Твар мяю чысцейшай вадою і прычысваю ў лэгінасы, прычысваюся.

Праз пару хвілін журналісты ва ўсю чоўкаюць ручкамі — Зайцаў распавядае, у чым ён ходзіць дома.

— Дома я адпачываю ў лэгінасах, сватары, байцы, часам паверх надзяваю шатландскую спадніцу. У мяне іх шмат розных колераў. Адзінае, у гэтым выпадку абавязкова апранаю калготкі, трусы таксама. Без трусой не хаджу — без іх холадна і небяспечна. Ужо ўзрост не той.

БАШМЕТ У МІНСКУ МАЕ «ІМПЕРСКИЯ ЗАМАШКІ»

Музыкант прызнаўся, што замест палітычнай імперыі хоча стварыць імперыю музыкі

Ён выйшаў на сцэну па-свойску, у куртачцы, нібыта мімаходзь забег да прыяцеляў (а, зрэшты, калі не па-прыяцельску, то як ставіцца да краіны, якая праводзіць фестываль у гонар артыста іншай краіны?). Прывітаў маладых музыкантаў, якія прыехалі паўчыцца ў сваіх куміраў падчас майстар-класаў у Маладзевай акадэміі краін СНД. Выкладчыкі акадэміі таксама выйшлі ў канцэртзе яе адкрыцця — у канцэртны стых, бо ім жа трэба было выступаць перад сваімі ж студэнтамі, гэта значыць, паказваць сябе ва ўсім блізу. Кіраўнік акадэміі іграў самы першы — нібыта для сваякоў. Тут жа з'яў і куртка, гадзіннік — з ім назручна іграць. Перад тым, як узяць у рукі аўт, падшыў да студэнтаў, працягнуў руку: якая халодная, паглядзіце. Прызнаўся, што не ў самай лепшай кандыцыі для музычываньня... Усё 3-за таго, што ёсць пэўная стомленасць: ноччу музыкант ехаў са Швейцарыі, каб паспець у Беларусь — вельмі спешаў на адкрыццё другой Маладзевай акадэміі краін СНД, якая праходзіць напярэдадні фестывалю Башмета. Увесь час здзіўляла, чым жа апошняга гадзі так вельмі Мінск народнага артыста СССР? Дзеля чаго столькі напружання, марокі — акрамя фестывалю ціпер яшчэ і акадэмія? 3-за якіх такіх інтарэсаў ладзіцца гэтак мерапрыемства? І вось Юрый Абрамавіч патлумачыў:

— У дзяцінстве ў мяне быў цудоўны педагог, які зрабіла вельмі важную рэч — дала сам інструмент у рукі, навучыла яго трымаць і правільна вадзіць рукамі. Была правільная мама, якая выпыхвала мяне катанца не вельміспеда, разумеючы, што я дзеля яе адстойваю гадзіну з інструментам. Яна мне сама казала: «Едзь, потым прагаладзешся, прыедзеш і яшчэ пазамімаешся». Так і было. Спраўдзіў, з пачуццём задаволенасці я яшчэ займаўся. Прадуў, з іншага пакоя яна чула нейкія гукі, але ў гэты час у мяне на пільке стаяла кніга «Тры мушкетэры»... Памятаю, было захапленне «Бітлз». Але адна песня мне падабалася, а другая не вельмі. А трыцю я падбіраў. Мама была мам таварышам, казала: «Вось гэта прыгожая мелодыя — «Мішэль», а іншая не усім падабаецца». Потым у Маскве мне пашчасліла. Маме, як працувала студэнта, скіравалі да Рыхтара. Затым Растрпавіч паклікаў мяне перад сваім ад'ездам. Зносіны з ім шмат давалі. Таму майстар-класы вельмі важныя. Вельмі важна, якую культуру прывівае педагог. У мяне быў геніяльны настаўнік Фёдар Дружынін, пасля ўрокаў якая ляжыш і не можаш заснуць. Мне шчасліва: патрапіў на свой першы міжнародны конкурс у Будапешце, але ўспрыняў як няшчасце, што атрымаў не першую, а другую прэмію. Таму што я ехаў туды лепшым з Масквы. Але ў гэтым было шанцаванне: калі б я атрымаў першую прэмію, то не патрапіў бы праз год на конкурс у Мюнхен (быў такі закон), дзе перамог, і потым выбудавалася ўся мая кар'ера праз нямецкамоўныя краіны.

Святаслаў Рыхтар, які асоба, моцна на мяне паўплываў, яшчэ з таго часу, калі пачаў спаткаць удзельніцтва з яго ансамбля. А потым мы з ім ігралі дзяткі канцэрты. Па-моім, праз Мінск прыехалі. Я за рулём, ён сядзеў справа. Я памятаю, у Брэсце мы ігралі не раз, у Мінску нававалі, значыць, быў і канцэрт... Такіх майстар-класаў у мяне не было, але настаўнікаў аказалася няма.

Запісала Ларыса ЦІМОШЫК.

— У мяне вельмі шмат ангажэменту, запрашэння, але без шырокага жадання займацца гэтым нічога б не было. Напэўна, паміж канцэртаў у «Карнегі-хале» ці канцэртаў з нейкім вялікім ганарарам я б абраў канцэрт, а не акадэмію... Не хачу выхваліцца, але я загадаў пільнаю, каб у графіку нічога не супадала і не даводзілася выбіраць, адмаўляюцца ад важнага канцэрта дзеля акадэміі ў Мінску. І тым не менш, для мяне гэта важная, чым выступіць у якой-небудзь сталіцы свету. Бо галоўная ідэя акадэміі — не губляць нашых сувязяў. У гэтым сэнсе слова.

Я памятаю Мінск яшчэ з тых часоў, калі быў Савецкі Саюз і не патыкала яго развала. Памятаю свае прыезды ў Мінск — гэта было прэстыжнае, вельмі важна. Я сур'эзна рыхтаваўся. Тады я прыязджаў яшчэ ў Мінскую філармонію. Усё на нейкіх настальгічных жучыцёвых сувязях будавалася, таму што тут быў і ёсць цудоўны піяніст Юрый Гільдчык, які разам жыў і інтэрэце ў гадзі вучыўся ў Маскве. Яшчэ да яго быў чалавек у Беларускай філармоніі, фанатычна аддаўшы музыцы. Гэта вялікі перад і мамі жыцці. Памятаю праіграванне перад першым конкурсам тут, якое было вельмі нервовым, тым боўш тым піяністка, з якой я іграў, Віёла

Ярохіна, якая была дачкой вельмі добрага скрыпача, які жыў у Мінску, — ён тады прыходзіў на наш канцэрт. Яна была жонкай цудоўнага піяніста Мішы Ярохіна, які выступіў з Віктарам Траццяковым. Гэтыя сувязі жа жыцці працуюць. Мне, напрыклад, вельмі шкада, што яны 3-за палітыкі перарваліся.

Я падумаў пра тое, што адна справа — мае настальгічныя адчуванні, а іншая — што адчуваюцца маладыя людзі. Сёння дзее, а заўтра яны — народ. І можа здарыцца так, што адзін народ не будзе ведаць іншы народ. А зусім нядаўна ў гістарычным плане іх звязвала агульная культура, з нацыянальнай асаблівасцямі. Гэта, можа, пафасна гучыць, у патрыятычным сэнсе (для каго ў дрэнным, а на маю думку, — у добрым). Асноўная мэта — нас не развядзіць, наадварот, дзякуючы гэтай акадэміі мы закладваем у наступным пакаленні прагу аб'яднання. Нас ніхто не прымушае арганізоўваць нейкую музычна-палітычную дзяржаву. Але мы хочам стварыць імперыю музыкі. Тут у нас вялікія амбіцыі.

Ідэя акадэміі, які і сам фестываль, падтрыманая Упрадам Рэспублікі Беларусь, Міністэрствам культуры. Мы ўсё хочам зрабіць добра.

Гэта мае сэнс: сёлета павялічылася колькасць краін і колькасць людзей, якія удзельнічаюць у Маладзевай акадэміі. Летась было 17 удзельнікаў, а цяпер 30. Краін было 7, стала 10. У нас ёсць імперскія замашкі — мы хачем б далучыць яшчэ і Прыбалтыку! Нямія Кіргізі па зразумелых прычынах — у іх прыглынушы гумантарны момант. Гэтыя сувязі, якія хочаце аб'яднаць, не зрабілі вялікі ўплыў на Маскву ў музыцы. У свой час Літва дала кампазітара Каркаўскаса, з'явіўся дырыжор Саулос Сандокіс са сваім камерным аркестрам. Я прыводжу адзін з прыкладаў. Тое ж самае можна сказаць пра Украіну ці Беларусь, дзе і ўсе былі савецкія рэспублікі. Таму ў нашых сілах зрабіць так, каб захаваць узаемапраціненне культуры і нечага больш глыбокага агульнага. Бо ў кожнай нацыянальнай культуры ёсць нейкія непаўторныя рэчы, якія калі разам пранікаюць у акадэмічны агульнаеўрапейскі стыль, то гэта надае мастацтва неверагоднае гучанне. Гаворка пра тое, што незалежна ад таго, як будучы складацца палітычны сувязі, мы будзем старацца ўплываць, каб яны складаліся міралоўна.

— А ў вашым жыцці былі майстар-класы, якія паўплывалі на музычную кар'еру?

— 292 21 03, ул. Савіцкая 29, Мінск; 20 37 98, Віцебск; 43 23 74, Гродне; 43 25 29, Гомель; 40 91 92, Баранавічы; 47 71 94, Магілёў; 32 74 31, Бухалтарскі; 292 22 03. http://www.zvzazda.by; e-mail: info@zvzazda.minsk.by

ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 24 19, e-mail: reklama@zvzazda.minsk.by

СЕННЯ Месяц Маладзік 7 кастрычніка. Месяц у сузор'і Шаляў. Сонца Усход Захад Даўжыня дня Мінск — 7.20 18.34 11.14 Віцебск — 7.11 18.23 11.12 Магілёў — 7.10 18.24 11.14 Гомель — 7.05 18.22 11.17 Гродна — 7.35 18.50 11.15 Брэст — 7.34 18.52 11.18

Фота Анатона КЛЕШЧУКА.

Надвор'е на заўтра. Віцебск: +2...+4°C. Гродна: +1...+3°C. Мінск: +1...+3°C. Магілёў: 0...+2°C. Брэст: +2...+4°C. Гомель: +1...+3°C. Гэамагнітныя ўзрушэнні. Абзначэнні: — няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў; — невялікія геамагнітныя узрушэнні; — слабая геамагнітная бура.

6 кастрычніка 1953 год — на Мінскім трактарным заводзе з галоўнага канвеера сшыў першы серыйны трактар «Беларусь». 1922 год — пленум ЦК РКП (б) прыняў пастанову аб форме аб'яднання савецкіх рэспублік. Дагавор аб утварэнні Саюза ССР будзе падпісаны 30 снежня 1922 года. «Чаша жыцця цудоўная! Якая несправядлівасць наракаць на яе таму, што бацькі толкі яе дно?!». Жазеф Эрнст Рэнан (1823—1892), французскі пісьменнік.

СВАТАЎСТВО Адпраўнай кропкай у развіцці вясельнага рытуалу з'яўляецца сватаўства. Некалі яго мела вельмі важнае грамадскае значэнне, таму што шмат у чым правдывызначала не толькі шлюбныя звяз маладой пары, але і наступны характар адносін паміж двума родамі. Гэты першапачатковы крок звычайна ўлічваў сацыяльнае становішча дзвюх сем'яў, стаўленне да іх з боку аднавяшчюўцаў, а таксама грамадскае прызнанне будучых жаніха і нявесты, іх якасцяў. Сватаўства — гэта узважаны і прадуманы крок першым чынам з боку бацькоў жаніха. Але тым не менш, яно заўсёды ўключвала ў сябе момант нечаканасці, непрадказальнасці, магчыма, нават непрыемнай адмовы або з боку бацькоў нявесты, або з боку яе самой. Таму да яго ставіліся з усёй адказнасцю, старанна выбіраючы час сямейскага візіту і тых людзей, якія ў ім будуць браць удзел. Пра ўяўленых нашых продкаў, самым спрыяльным днём для сватаўства лічыўся чацвер. Ключовай постаццю ў падзеях абрадаў правядзеньна перыяду, а таксама ў рытуале самога вяселья з'яўляўся сват, які, правіла, быў хросным бацькам жаніха. Калі ж па якіх-небудзь прычынах яго не было ці яго статус не адпавядаў правядзенню абраду сватаўства (аўдавеў, быў разведзены, жаніўся ў другі раз), то свата выбіралі з ліку мужчын, старэйшых за 40 гадоў, які меў сям'ю і дзяцей, а таксама аўтарытэт, быў здольны кіраваць ходам падзей. З таго моманту, які сват пераступіў парог таго будучай нявесты, пачынаўся адказны перыяд. Яго сэнс зводзіўся да таго, каб перакніць масток узаемаарумення і ўзаемапавагі паміж двума родамі. Звычайна сват адпраўляўся «на заручыны» з боханам хлеба і бутэлькай гарэлкі. Сватаўства лічылася пастыжовым, калі ў канцы застолля маці будучай нявесты выконвала глыбока сімвалічны рытуал, у бутэльку, прынесены сватам, яна насыпала збожжа жыта, загортвала ў ручнік і вяртала гошцю, што азначала: «Пасеянае збожжа абавязкова прарасце новым коласам».

Усміхнемся Зразумей сэнс амерыканскага футболу, калі ўбачыш, які бабуля кінула галаву рыбіны ў сярэдзіну курныя чарады.

Жыло некалі ў Амерыцы індзейскае племя з цікавай назвай «Штохто». А суседзі ў іх, мабыць, былі плямёны «штожак» і «тысякаграёна».

Сям'я едзе ў машыне. Маленкі сын пытаецца ў маці: — Мама, а ты мне машынку купіш? — Авазакво! І машынку табе купіць, і гараж да яе, і сям'ю-алка-шоў купіць — каб усё, як у таты было!

Грамадзянін, стойце! Вы маеце права на маёмасны вылікі! Любоў і павага да сваякоў прамы прапарцыянальна адлегласці да іх і адваротна прапарцыянальна колькасці сустрач з імі.

Сардэчна віншум з днём нараддзіннага ВІКТАРА МІХАЙЛАВІЧА БАЙВАЛА з в. Скрышова Наварудскага раёна. Няхай будзе заўсёды здароўе і сіла, жыццё будзе доўгім і шчаслівым. Вера з в. Галынь. Ільвіца БАЛТРУКАНІСА з г. Гродна. Зычным моцнага здароўя, радасці, поспехаў у вучобе, усяго самага найлепшага. Бабулі Вера і Лена.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы. Газета адракувана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку», ЛД